

A scenic view of a Dutch waterway, likely a canal or river. In the foreground, a large, dense weeping willow tree with long, thin branches hangs over the water. The water is calm, reflecting the sky and the surrounding greenery. To the left, a traditional Dutch house with a thatched roof is visible through the trees. The background shows more trees and a clear blue sky. The overall atmosphere is peaceful and picturesque.

Lingeschouw 2024

De Vereniging tot Behoud van het Lingeland-
schap (VBL) zet zich in voor de landschappelijke en cultuurhisto-
rische waarden van de Linge en het aanliggend gebied.

MISSIE

De VBL zet zich in voor de bewustwording, waardering en bescherming van het unieke Lingeland-
schap opdat haar kernkwaliteiten en leefbaarheid behouden blijven voor toekomstige generaties. Een landschap waar rust, ruimte, duisternis, kleinschaligheid, natuur en cultuur worden gewaardeerd en beschermd als belangrijke pijlers van onze leef kwaliteit en non-materieel kapitaal.

VISIE

De kernkwaliteiten en leefbaarheid van het Lingeland-
schap moeten verankerd worden in het ruimtelijke beleid van bestaande en toekomstige beleidsmakers en in het gedachtegoed van haar bewoners en belangheb-
benden. Door het hebben van (toegang tot) specifieke kennis over het Lingeland-
schap, deze te benutten en toegankelijk te maken, stimuleren we bewustzijn en waardering voor het unieke karakter, maar eveneens de kwetsbaarheid van het landschap. We bouwen aan een grote en daadkrachtige vereniging die zich gezamenlijk sterk maakt voor het ontwikkelen van een "Best in Class" landschap waar duurzaamheid en behoud van karakter, cultuur en leefbaarheid hand in hand gaan.

VBL denkt zoveel mogelijk constructief mee bij de ontwikkelingen in ons gebied en geeft zo nodig tegengas. Zo geven we het landschap een stem omdat het zelf geen stem heeft!

HERKENT U ZICH HIERIN?

U kunt ons daarbij steunen en helpen onze vereniging nog sterker te maken door lid te worden. Meldt u aan

als u nog geen lid bent.
Dat kan via onze website,
[www.lingeland-
schap.nl](http://www.lingeland-
schap.nl) of door
een mail te sturen aan:
[ledenadministratie@lingeland-
schap.nl](mailto:ledenadministratie@lingeland-
schap.nl)

Inhoud

Van de voorzitter.....	3
Redactioneel	3
Algemene Ledenvergadering 2024.....	4
Bomen: landschap en leefomgeving	5
Nooit zal de Betuwe in bloei meer staan.....	8
Activiteiten 2023-2024	10
Kleine windmolens	14
Energiepark Echteld – Lienden	16
Zorgcomplex Spijk in tweede ronde.....	19
Zonnepark The Dutch	20
Landgoed in de uiterwaarden van de Linge.....	22
Westelijke ontsluiting voor Tiel.....	24
Natuurgebied De Steendert behouden	27
Windvisie Alblasserwaard.....	28
Bomenplan Amsterdam-Rijnkanaal.....	29
Verslag ALV 2023.....	30
Financiële zaken.....	32
Strategie 2024	34

Van de voorzitter

In ons gebied van Waal tot Lek zijn wij actief om de schoonheid van het landschap te behouden. Dat valt niet altijd mee. Helaas zijn tal van ontwikkelingen gaande die inbreuk maken op deze schoonheid. Soms betreft het menselijk gedrag (motoren, blokhut-boten, etc.) en soms plannen van de overheid. Ook het afgelopen jaar zijn zienswijzen, bezwaren, en beroepen bij de bevoegde gezagsorganen ingediend en is ingesproken bij raadsvergaderingen en informatiebijeenkomsten. Veel positieve resultaten zijn hierdoor bereikt. En daar doen we het voor. Niet voor ons maar voor het landschap. Toch zijn we (nog) niet tevreden. Er is meer nodig om ons landschap te behouden. Een wens is een betaalde jurist om ons te adviseren. Daarnaast is bestuurlijk meer menskracht nodig. In de Algemene Ledenvergadering komen wij met een voorstel het bestuur uit te breiden. Als u daarmee instemt zal Martin ten Cate het zevende bestuurslid worden. Ook hebben wij behoefte aan leden die met ons meedenken, bijv. door het instellen van een landschapspanel. Aan dit panel kan dan een mening worden gevraagd over tal van landschappelijke zaken. Zo maar een ideeetje uit mijn koker. Hoe de regering er uit zal zien is nog erg ongewis (we schrijven 11 maart 2024).

Ik hoop van harte dat er weer een ministerie van Ruimtelijke Ordening komt. De afgelopen jaren was er te weinig regie van de centrale overheid. En daar lijdt ook het landschap onder. Een landschap houdt niet op bij gemeentelijke en/of provinciale grenzen. Nationale landschappen zouden een hernieuwde beschermde status behoren te krijgen en daar moet de minister van Ruimtelijke Ordening het initiatief voor nemen.

Dit jaar houden we onze vergadering in het Stroomhuis Neerijnen. Na de pauze (voor de pauze de Algemene Ledenvergadering) trekken we gezamenlijk op met de Stichting Stroomhuis. Het Stroomhuis is een cultureel centrum (beeldende kunst, film, muziek, etc.). Maar ook natuur en landschap heeft hun aandacht.

Op deze avond komen cultuur en natuur bij elkaar. Roland Gieles, kunsthistoricus, houdt een inleiding.

Mijn jaarlijkse oproep voor meer leden blijft ook dit jaar niet achterwege. Als elk lid de burens of vrienden aanspreken om lid van onze vereniging te worden

stemt mij tot voldoening. Alvast dank.

Tot woensdag 22 mei a.s. bij onze jaarlijkse bijeenkomst in het Stroomhuis te Neerijnen.

Pieter van Veen

Redactioneel

In deze Lingeschouw wordt niet alleen door het bestuur verslag gedaan van al haar activiteiten maar gelukkig ook door een aantal leden. Leden die bereid waren om namens VBL zich in te zetten voor het landschap dat aan alle kanten door allerlei ontwikkelingen wordt bedreigd. Het zijn

daardoor niet altijd even positieve verhalen geworden. Maar het toont wel weer aan dat de inzet van VBL nut heeft en door moet gaan! Niet alle acties van VBL leiden tot een succes maar we hebben wel ons best gedaan het landschap een stem te geven. Deze Lingeschouw informeert u

daarover. Bijgesloten vindt u tevens de uitnodiging voor de Algemene Ledenvergadering van onze vereniging op woensdag 22 mei 2024 in het Stroomhuis te Neerijnen. Alle stukken voor deze vergadering kunt u vinden op onze website www.lingelandschap.nl.

Algemene ledenvergadering woensdag 22 mei 2024

Het bestuur van de Vereniging tot Behoud Lingeland schap nodigt alle leden uit de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) bij te wonen.

Deze vergadering vindt plaats op woensdag 22 mei 2024, aanvang 19.30 uur in het Stroomhuis te Neerijnen (Pallandstraat 1). Leden zijn vanaf 19.00 uur al van harte welkom!

Het officiële deel van deze ledenvergadering begint om 19.30 uur en eindigt rond 20.20 uur.

AGENDA

De agenda kunt u vinden op www.lingeland schap.nl. Leden ontvangen de agenda ook schriftelijk bijgesloten bij de Lingeschouw.

LEZING

Na de ALV is iedereen welkom voor de lezing om 20.30 uur in het Stroomhuis te Neerijnen over:

De rol van het landschap in de kunst

Nu eens niet de aandacht op de problematiek van de ontwikkelingen in het landschap maar de aandacht op de landschapskunst, de beleving van het landschap door de ogen van de kunstenaar.

Als VBL heffen we regelmatig onze stem om tegengas te geven aan ontwikkelingen die, als ze ongewijzigd doorgaan, het landschap om ons heen ingrijpend

nadelig zullen veranderen. Dit betekent, dat we ons mogelijk in de ogen van sommige leden vaak negatief uiten. Dat is jammer, want onze motivatie is juist een en al positief, namelijk de waardering van de schoonheid van ons landschap.

In de schilderkunst is deze schoonheid vereeuwigd, zoals we in de lezing zullen zien en horen.

Deze lezing wordt gegeven door Roland Gieles, kunsthistoricus. In deze lezing gaat hij in op de manier waarop het landschap door de eeuwen heen is weergegeven.

Roland Gieles (Zaltbommel, 1989) is zelfstandig kunsthistoricus. Hij werkt als conservator bij Museum Stads kasteel Zaltbommel en Museum Twee-stromenland in Beneden-Leeuwen. Daarnaast geeft hij regelmatig cursussen en lezingen over kunstgeschiedenis in Midden- en Zuid-Nederland.

In de kunstgeschiedenis is het landschap een terugkerend onderwerp. Maar de rol van het landschap in de kunst verschilde nogal. In de middeleeuwen en renaissance hechtten kunstenaars zeker belang aan het landschap, maar diende het vooral als setting voor het Bijbelse of Mythologische thema dat verbeeld werd. In de Nederlanden begonnen kunstenaars het landschap in die periode juist heel gedetailleerd weer te geven. Soms overtrof het landschap zelfs het christelijke onderwerp dat verbeeld werd. In de Republiek groeide het landschap uit tot een apart genre, waar kunstenaars zich in specialiseerden. De manier waarop kunstenaars het landschap benaderden, verschilde per periode. In de

Schilderij van Claude Lorrain:
kunstenaar studeert naar de
natuur in 1639

17e eeuw was het arcadische Italiaanse landschap in zwang, terwijl in de 18e eeuw steeds meer werd gezocht naar het idyllische en pittoreske karakter van het landschap. In de 19e eeuw raakte juist het sublieme schoonheidsideaal in de mode. De benadering en waardering van het landschap hing samen met de manier waarop kunstenaars naar de wereld keken.

Bomen: landschap en leefomgeving

Stefan Vreeburg, lid VBL

Wat kan je doen wanneer in je leefomgeving ineens grote veranderingen plaatsvinden waar je moeite mee hebt. Niet alleen omdat de kwaliteit achteruitgaat, maar ook dat je het gevoel hebt dat het kennelijk niemand uitmaakt wat er gebeurt.

Ons landschap zegt veel over de mensen die er leven. Zij gebruiken het land en vormen daardoor het karakter van hun omgeving. Het Rivierengebied heeft altijd een heel eigen karakter gehad. Het leven met water als vijand en vriend zijn daarin het meest bepalend. Dat zag je terug in de opbouw van het landschap; dijken, watergangen, rivierduinen, eendenkooien, uiterwaarden, natte kleigronden, verdedigingslinies. Dat karakter verandert doordat in een hoog tempo in het Rivierengebied steeds intensiever gebruik van de ruimte plaatsvindt. Verkeer, landbouw, recreatie, energieopwekking en woningbouw gaan de komende jaren nog meer vragen van de ruimte in het landschap. Ook het beheersen van water, bodem en lucht is steeds belangrijker geworden om al dat gebruik mogelijk te maken en houden. De manier waarop het karakter van ons landschap hierbij wordt aangetast gaat mij en vele anderen aan het hart. Een groene omgeving in de buurt is erg belangrijk voor het welzijn van mensen. Een schone, gezonde en duurzame leefomgeving is sinds enkele jaren zelfs een mensenrecht. Een belangrijke indicator voor een gezonde leefomgeving zijn de bomen in ons landschap. Ze staan ergens voor. Hun leeftijd, de plek en de omgeving bij een boom. Het verhaal van een boom zegt veel over hoe we met ons landschap, onze leefomgeving, omgaan.

Die bomen hebben het zwaar, dankzij ons. Ik werd

>

gegrepen door het plotseling verdwijnen van bomen op meerdere stukken grond in de Tielerwaard. In deze tijd waarin de media iedere week weer komen met alarmerende berichten over de achteruitgang van de biodiversiteit, de klimaatverandering en het verlies aan natuurgebieden begrijp ik niet dat dat mag en wie nu opkomt voor de laatste restjes natuurgebied in deze regio.

HET BELANG VAN BOMEN IN ONS LANDSCHAP

Ik hoor en lees regelmatig in de media over de mooie natuur en landschappen in het Rivierengebied. Ook in allerlei beleidsstukken staat het prachtig omschreven: behouden en versterken van de natuur en het landschap. Maar zien we dat nu in de praktijk ook omgezet worden in daden? De vraag stellen is hem beantwoorden.

Kijk om je heen. Nog steeds verdwijnen er meer bomen dan dat er bij komen. Ook is de gezondheid van veel bomen behoorlijk achteruit gegaan door een aantal jaren van droogte en het (verkeerde) onderhoud. Een eenvoudige test is om te kijken hoe dicht het bladerdek van de kroon is. Komt daar veel licht doorheen dan is de conditie van de boom niet goed. Droogte en hitte verzwakken de boom (zeker bij een stam die volop in de zon staat loopt de temperatuur in de bast te hoog waardoor de conditie nog verder verslechterd). De groei stagneert en het blad valt vroeg van de boom.

BOMEN ALS FUNCTIONEEL GROEN

Ook worden de oorspronkelijke bomensoorten vervangen door gebiedsvreemde kweeksoorten die in monocultuur netjes in rijtjes worden geplant. Slecht voor de biodiversiteit en duurzaamheid van onze inheemse natuurlijke soorten. We snoeien die bomen ook nog eens kaal tot 4,5 meter hoogte wat een groot risico geeft op zonnebrand op de stam (beschadiging van de bast met als gevolg verzwakking of afsterven van de boom). Wat ook opvalt is dat bomen vaak ter

discussie staan. Waar bomen vroeger nog stonden op verschillende plekken in het landschap als onderdeel van oorspronkelijke natuur en cultuurhistorisch gebruik, staan ze nu met name op kleine afgebakende stukken, veelal langs wegen. Het is vooral functioneel groen (een accessoire dat je makkelijk kan planten en verwijderen) geworden dat vooral niet in de weg mag staan.

ONZE RELATIE MET BOMEN

Voor de biodiversiteit heeft 1 boom maar zeer beperkte waarde. Juist in grotere aantallen bij elkaar, diverse (inheemse lokale) soorten en met de bijbehorende ondergroei van kruiden en struiken komt er natuurwaarde voor soorten. Dat maakt de waarde van zogenaamde landschapselementen (stroken bomen, struiken en kruiden) zo belangrijk voor de biodiversiteit. Niet onbelangrijk want inmiddels is ruim de helft van de insectenpopulatie verdwenen (in een korte periode van dertig jaar)!

Met al dat maaien, snoeien en rigoureuus kappen van bomen is er nauwelijks meer sprake van een gezonde leefomgeving voor bomen. De ontwikkeling van een gezonde bodem voor de groei van bomen kost tientallen jaren rust en ruimte. Juist die bodem is de basis van goede natuurontwikkeling.

Laanbeplanting
functioneel!

Een oproep om:

- **een actief bomenbeleid vorm geven.**
- **in overleg gaan met allerlei betrokken organisaties.**
- **na te gaan welke 'clubs' mede-uitvoerend gemaakt kunnen worden, zowel qua aanleg als qua onderhoud?**
- **te onderzoeken hoe we budget kunnen verwerven?**
- **na te gaan welke rol de gemeente hierbij kan hebben?**

Geef u op om samen met ons dit initiatief te starten!

Stuur een mail naar contact@lingelandschap.nl

Ook schoon en voldoende water is belangrijk voor bomen. Het is geen gemakkelijke taak om het water in de sloten schoon te krijgen en het peil goed te beheren. De waterkwaliteit is in 80% van de kleine sloten matig tot slecht. Zeker in ons waterrijke gebied een belangrijke factor voor de kwaliteit van het landschap. Bij droogte verslechterd de waterkwaliteit nog verder.

Waar geven we de bodem waarop de bomen staan nog de ruimte om zich zo ongestoord te mogen ontwikkelen? Dat zegt genoeg over de huidige dynamiek in ons landschap; die is veel te groot om het

karakter duurzaam te beschermen en te versterken, iets dat in alle beleidsstukken wel de ambitie is. Zo overpeinzend hebben we als mensen een best wel moeizame relatie met onze bomen: we willen ze graag onder controle houden. Het verhaal van de boom is steeds minder waardevol, maar moet functioneel zijn voor het gebruik.

Waar mogen de bomen nog op natuurlijke wijze in hun eigen habitat volwassen worden? We zeggen dat we de natuur waardevol vinden, maar we komen maar niet tot actie om het ook daadwerkelijk te gaan doen. Het is zo moeilijk om ruimte te vinden en houden voor bomen want eigenlijk is die ruimte (commercieel) beter te gebruiken.

AAN DE SLAG

De natuur is van ons allemaal en daarom van niemand. We kijken natuurlijk naar onze overheden voor het beschermen en verbeteren van onze leefomgeving. Dat vraagt om een andere houding van de overheid dan tot nu toe. Daar kunnen we als bewoners van het gebied aan bijdragen door met ideeën te komen en te helpen in aanleg en onderhoud. Zo is er in de Ooijpolder een zeer succesvol initiatief genomen om tot nieuwe landschapselementen te komen. Een herstelprogramma waarbij dertig kilometer landschapselementen is aangelegd. Zo'n herstelplan zou ook een enorme verbetering kunnen brengen voor het landschap in de Tielerwaard waarbij het karakteristieke Rivierenlandschap weer tot uiting gebracht kan worden door samen aan de slag te gaan!

Daar zou ik wel eens een boom over willen opzetten. De handen inéén slaan met elkaar om het verschil te maken.

Hoe mooi zou het zijn om vanuit de vereniging een initiatief te starten met de gemeenten en provincie om hier werk van te gaan maken. Mijn oproep is: wie wil meedoen met het maken van een plan om meer bomen in het landschap te plaatsen? •

Nooit zal de Betuwe in bloei meer staan

Gert Timmerman

Kort na de Tweede Wereldoorlog (1946) maakte Han Dunk het lied: “Eens zal de Betuwe in bloei weer staan, nog mooier en voller dan voorheen.” Het werd de eerste keer vertolkt door Netty van Doorn. We zijn nu bijna 80 jaar verder en de tijden zijn veranderd. Maar de geschiedenis herhaalt zich. Nog steeds maar wel altijd anders.

Hadden toen de bezetter en ook de bevrijder de Betuwe kapotgeschoten zodat er vrijwel niets meer te zien was van de fruitteelt, eenzelfde beeld komt er nu weer aan. Ik duid op de in de Betuwe aanstormende TOV's.

TOV staat voor Teelt Ondersteunende Voorziening. Dat klinkt niet verkeerd dus waarom zou je de fruitteeler niet, of wel, ondersteunen? Dat vraagt om keuzes. Keuzes maken vraagt om afweging van de echt belangrijke factoren. Daarbij komt dan

weer dat we ons ook een mening moeten gaan vormen over wat belangrijk is. Dan heb je al snel te maken met belangentegenstellingen.

AANTASTING LANDSCHAP

Elke TOV tast het landschap aan. In meerdere of mindere mate, afhankelijk van de toegepaste soort voorziening en de plaats waar de voorziening komt. Dus ruil ik (méér) inkomen voor de teler tegen het accepteren dat het landschap verder wordt verziekt?

< Ziet u door de palen de bomen nog?

Zo'n zelfde soort effect hebben we kunnen zien met de ruilverkavelingen in deze streek. Het stelde de boeren, veelal melkvee-houders, in staat met veel grotere machines veel meer werk te verzetten in veel minder tijd. En wat is het gevolg voor het landschap en de biodiversiteit? Gewoon rampzalig. Veel planten zijn verdwenen, veel soorten vogels zien we niet meer vliegen. De waterkwaliteit is nog nooit zo slecht geweest, mede dankzij de te grote mestproductie en gif.

WEST 'BETUWE' LAND

Het aanbrengen van TOV's betekent méér landbouwfolie, dus meer plastic. Hoe duurzaam is dat? Is het maatschappelijk nog verantwoord? Wat gaat het kosten als het op termijn eens moet -en nog kan- worden vervangen en vernietigd? Is er niks beters te verzinnen? Ga eens denken aan boerenerf-houttoepassingen.

Een deel van onze bevolking heeft baat bij het zogenaamde toerisme. Niet alleen de horeca. De Betuwe als fruitschuur van Holland trekt jaarlijks veel mensen uit de Randstad om hier te verblijven en zich te verwonderen over de onbekende en ongekende schoonheid, ook van de fruitteelt. Dat gaan we wegstoppen, achter plastic muren. Wat heb ik dan de recreant nog te bieden? De rust is verdwenen, geruild voor asfalt en rails, nog de weidsheid kunnen beleven wordt zeldzaam want de ruimte wordt volgeplempt met stalen dozen, of huizen, of windturbines of zonnevelden.

BLOEIENDE BETUWE

Zijn er ook nog voordelen te benoemen? Ja, die zijn er. De Betuwse gemeenten dragen jaarlijks honderdduizenden euro's bij voor het bevorderen van toerisme. Want ja, ook in zo'n plastic jungle moet je een safari kunnen organiseren, toch?

Tot slot nog eentje dan. Nu de telers het beleven van de natuur onmogelijk zullen gaan maken ligt er een dankbare taak op de Voedselbossen te wachten om de burger open en eerlijk te laten zien, en proeven, hoe een wél verantwoorde bedrijfsvoering al mogelijk kan zijn. Hoe het vroeger was. Ooit. Hoe in het voorjaar een rijk bloeiende kersenboom tegen de achtergrond van een heldere blauwe lucht er uit zag. Mag het weer *zien* worden? •

Luister naar het lied:
"Eens zal de Betuwe in
bloei weer staan"

Activiteiten maart 2023 – maart 2024

Communicatie

Vanaf 2024 gaan we onze communicatie verbeteren. Ten eerste naar onze leden toe, door ze regelmatig een e-mail nieuwsbrief te sturen, om hen zo naar behoefte te betrekken bij de problemen en mogelijke verbeteringen in het landschap. Ten tweede naar iedereen die in het Lingegebied woont, door ervoor te zorgen dat we zichtbaar zijn in de lokale en regionale media. Hiermee proberen we iedereen te interesseren voor het mooie landschap waar we in wonen. Ook zijn er voldoende VBL-folders en visitekaartjes beschikbaar om ruimhartig uit te delen. De website wordt verbeterd en voortaan zeer regelmatig geactualiseerd.

Voedselbos Park Lingerijck te Tiel

De gemeente Tiel heeft samen met omwonenden en belanghebbenden (dus ook VBL) bijeenkomsten georganiseerd over het ontwerp voor een toekomstig voedselpark Lingerijck, liggend tussen de Lingeweg en de Schaarsdijkweg in Tiel. Een heel interessante proces waarbij deelnemers zelfs cursussen krijgen om hun inbreng te professionaliseren. Een mooi ontwerp ook met een rijke beplanting en biodiversiteit, waar omwonenden en bezoekers kunnen recreëren en zelf groente, fruit en noten kunnen oogsten.

Nota Reikwijdte en Detailniveau

De provincie Gelderland heeft vorig jaar (2023) een Nota Reikwijdte en Detailniveau gepubliceerd.

Met deze (globale) nota wil de provincie een kader geven waar vormen van duurzame energie- met name windmolens- binnen moeten blijven. De VBL heeft in mei 2023 daarover een zienswijze ingediend.

VISIE VBL

Windmolens hebben landschappelijke effecten over een heel groot gebied. In feite spreken we dan over het hele Rivierenland-schap.

We hebben al heel lang gezegd: windmolens kun je niet 'inpassen' in het landschap.

Windmolens zijn hoog en worden steeds hoger. Maar simpelweg 'tegen' zijn gaat de horizonvervuiling niet beperken. Voorlopig zullen er windmolens blijven komen.

Daarom heeft VBL gezegd: 'zet de nood om in een deugd'. Het Rivierenland heeft van oudsher een oost-west-oriëntatie. De Rijn-Lek, de Waal en ook de Linge lopen van oost naar west. Over de rivierdijken bewogen goederen en mensen oostwaarts of westwaarts. Later kwam het Betuwe-lijntje, de A15 en de Betuweroute: allemaal oost-west. Dat is voor Rivierenland 'het grote gebaar'. Misschien doen windmolens minder pijn als ze ook oost-west worden geplaatst. Lineair langs de A15. En het is ook rustiger voor het oog als ze in die ene lijn ongeveer even hoog zijn. Als ijkpunt heeft VBL gekozen voor de bestaande 140 meter masthoogte van de molens bij het knooppunt Deil. Tenslotte heeft VBL ervoor gekozen om dan één lijn molens langs de A15 te accepteren

maar meer ook niet. Zodat je wandelend of fietsend in Rivierenland niet aan alle kanten windmolens ziet.

ZIENSWIJZE VBL

Deze visie hebben wij in onze zienswijze verwoord. Juist zo'n brede visie past in zo'n Nota: geen details maar de grote lijn.

Ondertussen blijkt het plan Windpark Echteld-Lienden (zie pagina 16) door de provincie gewoon in procedure gebracht. Niet getoetst aan enig vastgesteld kader zoals een NRD. De Provincie blijkt niet van plan haar eigen inpassingsplan te toetsen aan haar eigen NRD!

De NRD is nog steeds niet door Provinciale Staten vastgesteld, de zienswijzes en hun conceptbeantwoording zijn nog steeds niet aan Provinciale Staten voorgelegd. Dat kan nog enige maanden duren, zo werd meege-deeld. Moeten we nog meer zeggen over het niveau van participatie van burgers in Nederland?

Klepelbeheer en bloemrijke bermen

De gemeente West Betuwe beschikt over 300 hectare berm. Het merendeel van de bermen wordt beheerd door deze te klepelen. De VBL heeft de gemeente gevraagd om te stoppen met klepelen en over te gaan op hooien.

Klepelen is het kneuzen van de vegetatie en laten liggen, hooien is het maaien en ruimen daarvan. Het laatste is veel beter voor de biodiversiteit, omdat bloeiende kruidensoorten veel beter gedijen op voedselarme grond, veel meer insecten overleven, er geen vervilting van de ondergrond plaatsvindt waardoor wilde bloemenzaden meer kans krijgen en er minder stikstof vastgehouden wordt, waardoor brandnetels en bramen niet gaan overheersen.

De gemeente 'hooit' nu 30% van de bermen en heeft op ons verzoek toegezegd alle dijkbermen langs de Linge, waar het gemeenteground betreft, te gaan hooien: een biodivers lint door het landschap als verbinding tussen verschillende gebieden waar al 'gehooit' wordt.

Dit is een begin en we moeten toe naar 100% hooibeheer. Want de gemeente heeft in het Landschaps Ontwikkelingsplan (LOP) toegezegd te streven naar bloemrijke bermen. We gaan ervan uit dat de gemeente het goede voorbeeld geeft en niet voor het goedkopere klepelen kiest, maar voor de waarde van meer biodiversiteit, gevarieerde en bloemrijke bermen.

>

Bestemmingsplan buitengebied Geldermalsen

Vorig jaar hebben we bericht dat we op 31 maart 2022 een beroepsschrift hadden ingediend bij de Raad van State. En dat we in maart 2023 nog helemaal niets hadden gehoord. Dit stukje wordt geschreven op 17 maart 2024. En weer....? Nee toch niet. In de zomer van 2023 is er toch iets gebeurd! Warempel!

NADER ONDERZOEK

De Raad van State afdeling rechtspraak heeft in juni 2023 de STAB opdracht gegeven om eens in het veld naar alle beroepsschriften, die tegen het bestemmingsplan waren ingediend (9 stuks) te gaan kijken.

STAB? Wat is dat nou weer? Het is de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening. De STAB is een onafhankelijke en onpartijdige deskundige en levert uitsluitend advies aan de (bestuurs)rechter, en alleen op diens verzoek. Ze kijken of de feiten in het veld juist zijn. De STAB kijkt ook wat er (juridisch) geregeld is en was over de betreffende locaties.

Drie deskundigen van de STAB zijn ook bij de VBL op bezoek geweest op 31 augustus 2023. We hadden ons goed voorbereid en

veel materiaal bij elkaar gezocht, dat volgens ons van belang was om ons beroepsschrift te onderbouwen.

ADVIES STAB

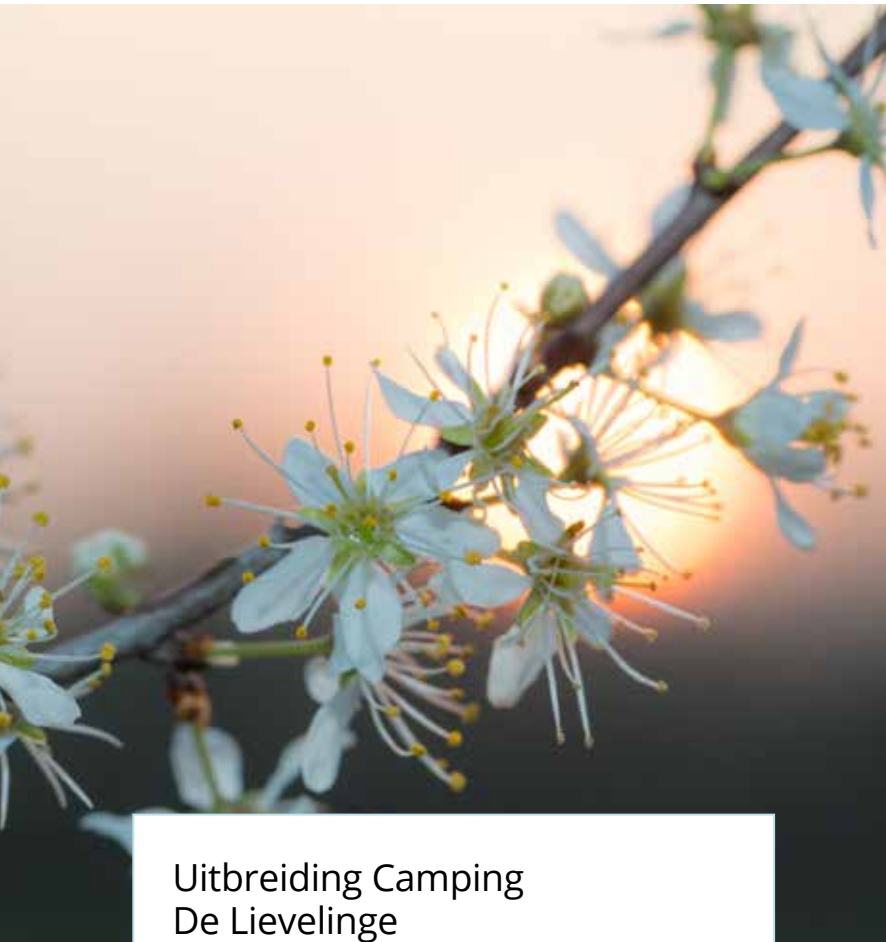
De STAB is ook bij de andere 8 appellanten op bezoek geweest. Op 23 november 2023 heeft de STAB het huiswerk ingeleverd bij de RvS. Ze pakken dat kennelijk grondig aan: een pakket papier van 6 centimeter dik! In januari 2024 is dat aan ons toegestuurd door de Raad van State.

We zijn niet ontevreden over wat er door de STAB over onze bezwaren wordt gezegd. Sommige bezwaren worden van tafel geveegd. Maar de kern van ons bezwaar is overeind gebleven: omgevingsvergunningen verlenen voor boomgaarden van 5 hectare groot in de vaak smalle Linge-uiteerwaarden en dan ook nog met het automatisme dat er dan ook teelt ondersteunende voorzieningen mogelijk zijn zoals plastic afdekkingen van 6 meter hoog, gaat in ieder geval de STAB te ver. De gemeente blijft daarbij in de regelgeving ook in het vage hoe voorkomen gaat worden, dat er aaneengesloten boomgaarden van verschillende fruittelers tot een gezamenlijke grootte van (veel) meer dan 5 ha gaan ontstaan, wat volstrekt in strijd is met de Omgevingsverordening van de

provincie – aldus de STAB. Ook vindt de STAB 6 meter hoogte voor TOV's onnodig hoog. Of de Raad van State dit advies overneemt, moeten we afwachten. Als de RvS het advies overneemt, zal waarschijnlijk de gemeente in de gelegenheid worden gesteld om het beleid rondom de toelaatbaarheid van (veel) boomgaard te preciseren. Nieuwe boomgaarden uitsluiten in de uiterwaarden: dat adviseert de STAB echter niet.

WORDT VERVOLGD!

Er is nog genoeg te betogen onder meer over de ecologische verbindingzones, zichtlijnen en compensatie na aanleg van een boomgaard. Daar gaan we als VBL nog werk van maken.

Uitbreiding Camping De Lieveleing

Weinig nieuws. We wachten op de beantwoording van onze zienswijze, op het ambtelijke advies aan B&W en op de behandeling in de raad. Omwonenden monitoren de geluidsoverlast en de campingeigenaren proberen

dit te verbeteren. Onze petitie "Stop uitbreiding van Camping De Lieveleing" heeft inmiddels 685 handtekeningen, de actie loopt nog.

Omgevingsvisie Tiel

In het voorjaar van 2023 hebben we deelgenomen aan de visie cafés die door de gemeente Tiel werden gehouden om input te krijgen voor de Omgevingsvisie.

De Zeek

De gemeente heeft voor een natuurgebied langs de Zeek in Herwijnen (grootte ruim 4,5 hectare) een omgevingsvergunning verleend voor de kap van de bomen, het ophogen van het terrein en het planten van een wilgengriend. Wij hebben protest aangetekend maar waren te laat omdat de vergunning al verleend was en de kaalslag al had plaatsgevonden. Wij hebben echter, geattendeerd door de Vereniging Dorpsbelangen in Hellouw, enige vragen aan de gemeente hierover gesteld. Blijkbaar is het juridisch toelaatbaar dat kaalslag plaatsvindt van een bestaande landschappelijke waarde met een natuurbestemming en men gebiedsvreemde grond aanbrengt want men verleent daartoe een vergunning! Het is blijkbaar toelaatbaar om bedrijfsmatig op een perceel met natuurbestemming wilgen te telen! We hebben de gemeente diverse vragen hierover gesteld. De onbevredigende antwoorden van de gemeente hebben geleid tot een WOO (wet openbaarheid overheid) verzoek in november 2023 aan de gemeente West Betuwe, aan de Provincie en aan de Omgevingsdienst Rivierengebied. We hebben in maart de opgevraagde stukken ontvangen en gaan die samen met de Vereniging Dorpsbelangen Hellouw bestuderen om te kunnen nagaan of er nog iets te redden valt en er weer een natuurterrein met dezelfde waarden terug kan komen.

Kleine windmolens

Titia van der Meer en Vera van Loon,
bestuursleden VBL

De VBL is een voorstander van duurzame energieopwekking, maar wel rekening houdend met het landschap. De gemeente West Betuwe heeft, in opdracht van de raad, een beleidskader opgesteld om opwekking van energie met windmolens mogelijk te maken voor agrariërs als aanvulling op zonnepanelen.

Links de windmolen van 30 meter masthoogte, rechts de beoogde windmolen van 15 meter, in het midden de windmolen van 20 meter

BELEIDSPLAN 'KLEINE WINDMOLENS'

GEMEENTE WEST BETUWE

In omringende gemeentes, zoals Molenlanden, had men al eerder besloten om kleine windturbines toe te staan met een masthoogte van 15 meter, onder duidelijke voorwaarden. Gemeente Buren heeft afgezien van kleine windturbines. Het afwegen van belangen van de mogelijke opbrengst van de turbines en de schade aan het landschap is een lastige opgave. Ook de raad van West Betuwe had grote moeite om dit beleidsplan vast te stellen. Heel begrijpelijk want deze windmolens, die eerst 50 meter hoog (tiphoogte) zouden worden, zullen het landschap drastisch veranderen. Als elke agrariër in het gebied waar het mag een windmolen plaatst, ontstaat er een 'hagelslag' aan windturbines!

ONS PLEIDOOI

Wij hebben ervoor gepleit om de hoogte van deze windmolens aan te passen. De hoogte van de mast bepaalt namelijk, naast de omvang van de draaiende rotor, de zichtbaarheid van een turbine. Onze voorkeur gaat uit naar de EAZ-molens van 15 meter masthoogte, 21 meter tiphoogte, goed inpasbaar,

met name ook qua kleur: groen met houten wieken. Ons pleidooi heeft geleid tot een aanpassing van de hoogte tot windmolens van 20 meter masthoogte en totale hoogte (inclusief rotor) van 28 meter. Al een hele verbetering. Al overschrijdt de rotordiameter van 16m wel de richtlijn van de NHEA die max 14 meter is.

ZORGEN OVER HET LINGEGEBIED

Ook hebben we verzocht het kwetsbare en kleinschalige Lingegebied uit te sluiten. Helaas blijkt uit de aangepaste versie van het beleidsplan dat de beoogde vrijwaring van het Lingegebied niet terug te vinden is. Een klein deel bij Rumpt valt nu onder gemeentelijk verbodsgebied, dat is positief, maar de overzijde van de Linge aldaar en de rest van het oostelijke Lingegebied met o.a. kwetsbare uiterwaarden in het Gelders Natuurnetwerk worden merkwaardig genoeg niet volledig uitgesloten. De VBL vindt dat dit beschermd moet worden en dat hier geen

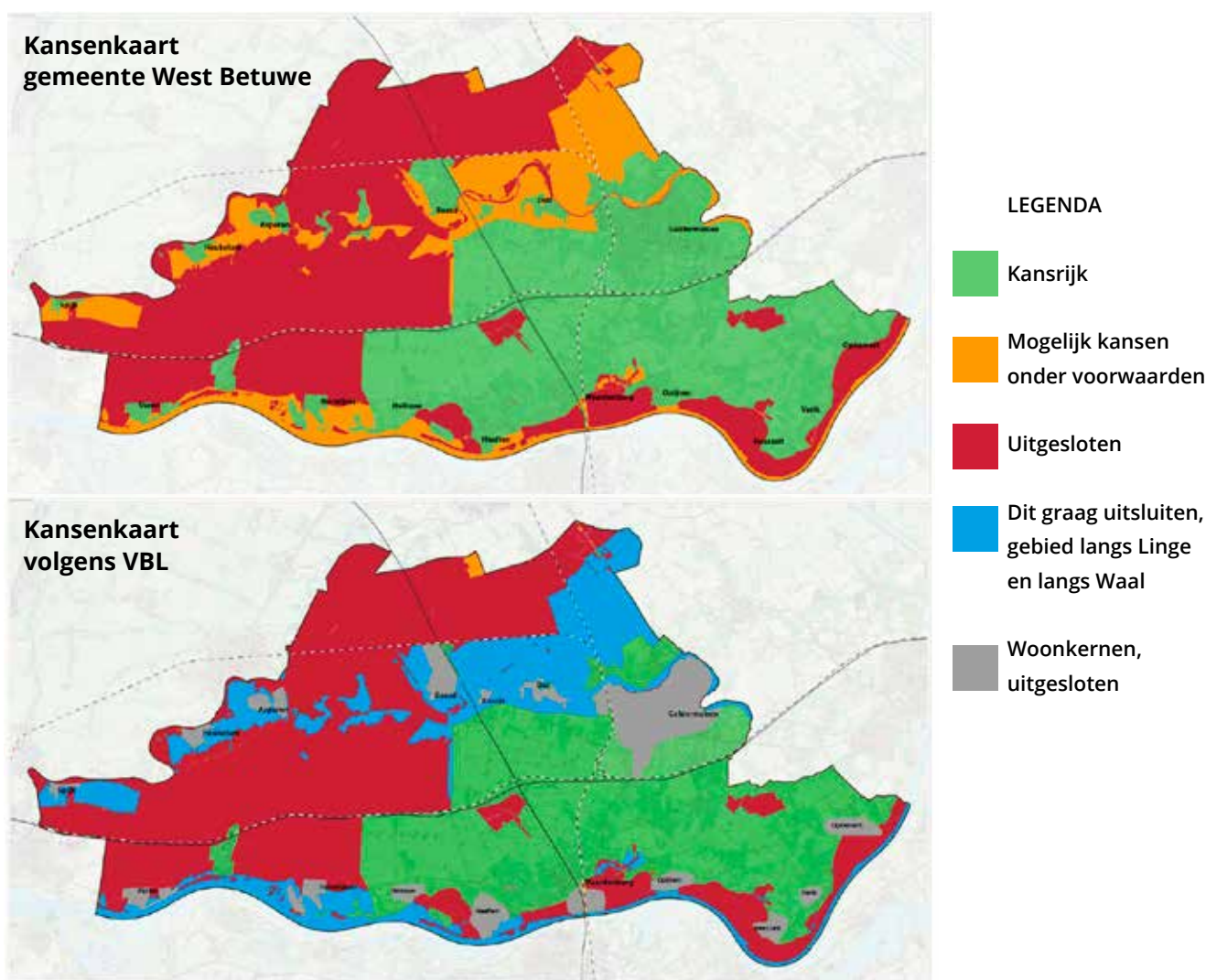
windmolens geplaatst moeten worden, ook niet onder voorwaarden. Windturbines hier zijn in strijd met de afspraken die gemaakt zijn bij de Regionale Energie Strategie (RES) en het Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP). De onrust en het industriële karakter verstoren de kernkwaliteiten van dit waardevolle en kleinschalige gebied.

BESLUIT GEMEENTE WEST BETUWE

Op 27 februari 2024 heeft de raad van de gemeente West Betuwe het beleidsplan voor kleine windmolens vastgesteld. De hoogte van de windmolens is aangepast van 30 meter as-hoogte naar 20 meter as-hoogte. Maar de beschermde gebieden zoals Nationale Landschappen, Gelders Natuurnetwerk en

Groene Ontwikkelingszone (met o.a. het Lingegebied en de uiterwaarden van de waal) worden, ondanks ons pleidooi niet uitgesloten. Hier kunnen onder bepaalde voorwaarden windmolens geplaatst worden.

Wij vinden het een gemiste kans, omdat het uitsluiten van het Lingegebied duidelijkheid verschaft voor zowel aanvrager als beoordelaar. Het is nu een lappendeken met beschermde gebieden, met uitzonderingen, onder voorwaarden mogelijk, kernkwaliteiten, die behouden moeten blijven en mogelijke versterkingsplannen, die voor veel verwarring en discussie gaan zorgen. •

Energiepark Echteld – Lienden

Aska Goverse & Axel Messing, leden VBL

Afgelopen jaar hebben we vanuit de VBL deelgenomen aan het participatieproces van het Windpark Echteld-Lienden. Dit was een van de zoeklocaties langs de A15 die voort is gekomen uit de Regionale Energie Strategie (RES1.0) voor Fruitdelta Rivierenland (2021), waar ook de VBL een actieve rol heeft gespeeld door deelname aan diverse RES ateliers.

De Provincie Gelderland heeft in het kader van de RES1.0 begin 2023 opdracht gegeven aan Vattenfall en hen aangewezen als initiatiefnemer voor het verder uitwerken van een windpark op deze locatie. Zij exploiteren nu ook al 4 windmolens op deze locatie in de gemeente Neder-Betuwe en die zijn aan vervanging toe. De 4 andere windmolens ten noorden van de A15 in dit gebied vallen binnen de gemeente Buren en worden door een ander bedrijf geëxploiteerd. Deze zijn later geplaatst en nog niet toe aan vervanging. Deze situatie maakt gelijk een probleem duidelijk als het gaat om onderlinge afstemming en landschappelijke inpassing, omdat er een nieuw windpark wordt ontwikkeld naast 4 bestaande molens, die een veel lagere as-hoogte hebben. Hierdoor zal per definitie een rommelig beeld ontstaan, terwijl het een van de speerpunten van de VBL is om dat te voorkomen onder meer door de as-hoogte van Deil als richtlijn aan te houden (manifest VBL). Er is dan door ons op aangedrongen om dit aspect mee te nemen in de planvorming en contact te leggen met de andere exploitant voor onderlinge afstemming, maar dat stuitte op diverse praktische en commerciële bezwaren.

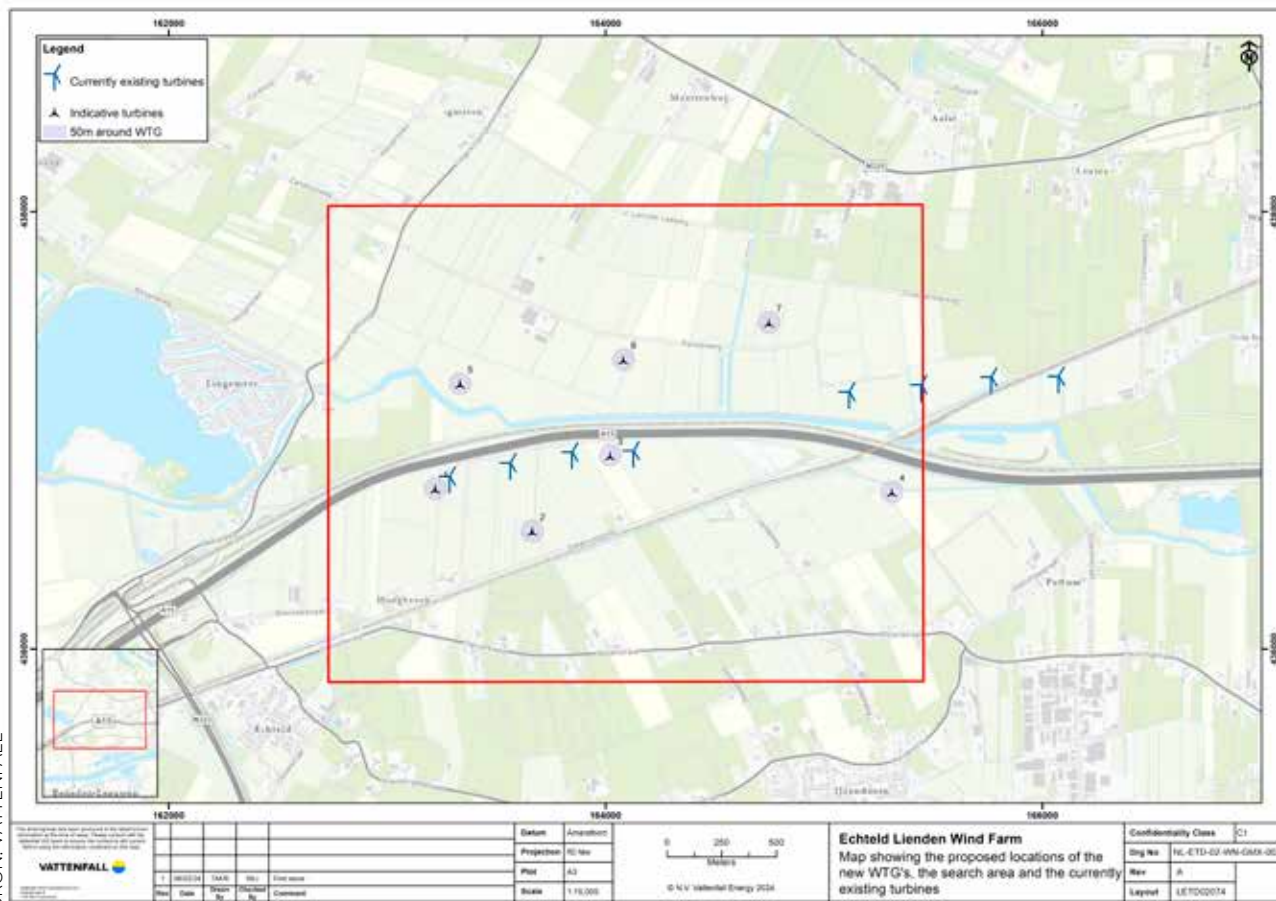
HET PROCES EN DE INBRENG VAN VBL

Tijdens de eerste informatieavond op 29 maart 2023 in Echteld werd voor een volle zaal het doel, de opgave en het proces toegelicht door de Provincie en Vattenfall, evenals de rol van alle betrokken partijen. Ook werd bij herhaling benadrukt dat er nog geen concreet plan lag hoe deze doelen te bereiken en dat de verdere invulling in samenspraak met omwonenden en stakeholders zou worden uitge-

“Slecht nieuws voor Buren: minister Jetten staat achter plannen windpark Echteld Lienden” De minister steunt het besluit van de provincie Gelderland!

De Gelderlander 15 maart 2024

werkt in de periode tot de zomer van 2023. Medio april/mei 2023 is de VBL dan ook benaderd door de initiatiefnemer Vattenfall voor deelname aan het zogenaamde Ontwerpplatform voor het Windpark Echteld-Lienden, als onderdeel van het participatieproces, waarvoor de initiatiefnemer verantwoordelijk is. Bij dit eerste contact heeft de VBL het manifest gedeeld dat was ingebracht bij de vaststelling van de RES1.0 Fruitdelta Rivierenland, zodat kennis genomen kon worden van onze standpunten. Belangrijk daarbij is de lijn opstelling langs de A15, gelijke as-hoogte met een maximum van 140 meter zoals de windmolens van Deil. Tevens heeft de VBL een formele zienswijze ingediend in lijn met dit manifest op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van de Provincie Gelderland als geheel en de NRD voor het Windpark Echteld-Lienden in het bijzonder. Beiden zijn ter kennisgeving aangenomen en van een beknopte reactie voorzien (zienswijzennota van 24 oktober 2023, zie website).

DEELNAME AAN HET ONTWERPPLATFORM

Het eerste Ontwerpplatform vond plaats medio juni 2023 in Echteld, waaraan diverse stakeholders deelnamen, zoals beide gemeenten, een delegatie omwonenden van de Omgevingsadviesraad, Natuur & Milieu Gelderland, VBL, etc. Verder waren er diverse experts van Vattenfall aanwezig, evenals de projectleider vanuit de Provincie en het adviesbureau Wittenveen & Bos. Tijdens deze bijeenkomst werd duidelijk dat het ontwerpen binnen een aantal strikte technische en ruimtelijke kaders moest, waarbij maximale opwekking het uitgangspunt was. Dit betekende dat er in het zoekgebied 7 hele grote of 11 wat kleinere windmolens geplaatst moesten worden.

Met deze informatie konden we op een kaart diverse scenario's invullen en

bekijken hoe we de molens kwijt konden in het zoekgebied en de impact ervan op omwonenden, recreatie, landschap, natuur, etc. bespreken. Hieruit werd snel duidelijk dat er weinig vrijheidsgraden waren en dat daarmee een goede landschappelijke inpassing – voor zover überhaupt mogelijk met het aantal windmolens van dit kaliber – langs de A15 en in lijn met Deil uitgesloten was. Niet alleen de 4 bestaande windmolens ten zuiden van de A15 worden vervangen, maar die worden dus aangevuld met 3 tot 8 extra windmolens die dan noodzakelijkerwijs verspreid in het zoekgebied komen te staan, dus ook ten noorden van de A15.

Tijdens deze gesprekstafels hebben we de standpunten en zienswijze van de VBL ingebracht, maar omdat de maximale opgave niet onderhandelbaar was waren ook de vrijheidsgraden voor het aantal en de opstelling van de windmolens zeer beperkt. Zelfs het argument dat een deel van het zoekgebied onderdeel is van het Nationaal Landschap >

Rivierenland hield geen stand met de terugkoppeling dat “Nationaal Landschap Rivierenland staat beschreven in de Omgevingsverordening Gelderland. Hierin staat dat er windturbines geplaatst mogen worden wanneer deze bijdragen aan de maatschappelijke opgave energietransitie, onder voorwaarde van een ruimtelijk-landschappelijk ontwerp”. Hiermee lijkt het landschap vogelvrij verklaard.

SCENARIO'S

Hoe de verschillende scenario's er uit zouden zien werd aan de hand van projectiebeelden getoond, wat de impact en omvang van het plan direct duidelijk maakte voor alle aanwezigen. Tijdens twee vervolgbijeenkomsten van het Ontwerpplatform in oktober 2023 zijn door de initiatiefnemer aan de aanwezige stakeholders een aantal aanvullende selectiecriteria meegegeven om tot een Voorkeursalternatief (VKA) te komen. Zo werd de impact op natuur, omwonenden en energieopbrengst in kaart gebracht per scenario. Ook tijdens deze avond zijn voorkeuren, suggesties, adviezen en zorgen gedeeld door de deelnemers, waaronder de VBL, die weer “waar mogelijk” door Vattenfall zijn meegenomen bij de keus van een scenario dat is voorgelegd als Voorkeursalternatief (VKA) aan de Stuurgroep (Provincie en wethouders betrokken gemeenten).

BESLUITVORMING

Op 20 december 2023 is er een persbericht verschenen waarin stond dat de besluitvorming over het VKA was uitgesteld door de Provincie Gelderland, maar op 23 januari 2024 werd het besluit bekend dat er is gekozen voor de plaatsing van 7 windmolens op deze locatie met een maximale tiphoogte van 270 meter! Nu Gedeputeerde Staten het VKA heeft gekozen staat de positie van de molens binnen het

zoekgebied vast en zal Vattenfall nu een definitief ontwerp maken.

Op 21 maart 2024 zal er weer een Ontwerpplatform plaatsvinden, waarin een toelichting op de totstandkoming van de VKA en het ontwerp gegeven zal worden. Tijdens deze bijeenkomst wil Vattenfall ook graag input over het landschappelijk inpassen van het windpark in de omgeving, wat voelt als mosterd na de maaltijd en bovendien ondoenlijk, omdat 7 mega-turbines van 270 meter hoog per definitie niet landschappelijk ingepast kunnen worden.

HOE NU VERDER

We kunnen als VBL nogmaals onze zienswijze daar kenbaar maken tijdens dat Ontwerpplatform, maar beter sturen we nogmaals aan op een integrale visie en een landschapsplan voor wind op land binnen de hele Provincie Gelderland' of tenminste binnen het Nationaal Landschap Rivierenland.

Het doel van de energietransitie van de Provincie Gelderland heiligt in elk geval de middelen voor de realisatie van dit windpark, wat helaas ten koste zal gaan van het Rivierenlandschap. •

Voor meer informatie en actuele ontwikkelingen:
energieparkechteldlienden.nl

Zorgcomplex Spijk in tweede ronde

Alexandra Dietzsch, bestuurslid VBL

Zoals in de Lingeschouw 2023 te lezen was is de VBL in beroep gegaan tegen de wijziging van het bestemmingsplan om een zorgcomplex in het buitengebied van Spijk mogelijk te maken.

Het gaat daarbij om de negatieve impact op landschap ter plaatse. De landschappelijke karakteristiek, namelijk het contrast tussen de open komgronden, vrij van bebouwing (met uitzondering van enkele boerderijen) en het nagenoeg gesloten bebouwingslint op de oeverwal is van landschappelijke en cultuurhistorische waarde. Deze wordt door ontwikkelingen als het voorliggende plan voor de bouw van een zorgcomplex verstoord. De VBL is om deze reden tegen de ontwikkeling op deze locatie. De Raad van State heeft de zaak op een zitting behandeld op 26 april 2023. De Afdeling heeft daarbij beslist dat enkele aangedragen betogen slagen en het vaststellingsbesluit ten aanzien van het plandeel met de bestemming 'Maatschappelijk' dient te worden vernietigd.

ZIENSWIJZE VBL

De aanwijzing als "bestaand stedelijk gebied" bestrijden wij. Deze locatie ligt in het buitengebied! In de herstelde vergunningsaanvraag / toelichting wordt nu, als het gaat om de locatie, gesproken van "bestaand stedelijk gebied", waarmee de aanvrager de argumentatie van de Raad van State volgt, die spreekt van een bestaand stedelijk gebied omdat er in de nabijheid "een woonbestemming" is. Deze conclusie delen wij niet. Op deze wijze zou elke locatie grenzend aan "bestemming wonen" open worden gezet voor een bestemmingswijziging maatschappelijk e.d., terwijl de ladder duurzame verstedelijking deze ontwikkelingen wil beperken tot bestaand stedelijk gebied, tenzij niet anders mogelijk. Dat het niet anders mogelijk is, is niet aangetoond. De VBL maakt zich grote zorgen over precedent-

werking die uitgaat van een dergelijke interpretatie van "bestaand stedelijk gebied".

'BESTAAND STEDELIJK'

Het meest zwaar wegende betoog betrof "de ladder duurzame verstedelijking". Volgens deze mag een dergelijke maatschappelijke ontwikkeling alleen buiten bestaand stedelijk gebied plaats vinden als aangetoond is, dat dit binnen bestaand stedelijk gebied niet mogelijk is. Enigszins moeilijk te volgen is, dat de Raad van State weliswaar de betogen geslaagd acht, maar vervolgens de weg opent door het betreffende gebied "stedelijk" te noemen. In het gewijzigde ontwerp bestemmingsplan 2 is hiervan gebruik gemaakt en een vergunning is verleend. •

VBL geeft het landschap een stem

Eens te meer is duidelijk, dat bij ruimtelijke ontwikkelingen het landschap als zodanig zeer moeilijk te verdedigen valt. Bescherming en voorwaarden hebben vooral betrekking op natuur, op fauna en flora, wat uiteraard zeer belangrijk is, maar daarmee is het landschapsbeeld niet beschermd. Overigens willen wij op deze plaats benadrukken, dat het "beschermen" voor de VBL geen wet is, die op alle locaties van toepassing is. Veranderingen zijn heel goed mogelijk als de kernkwaliteiten en karakteristieken van het landschap overeind blijven.

Zonnepark The Dutch:

Van verontreinigde grond via zonnepark naar een afvalheuvel met mountainbike circuit

Alexandra Dietzsch, bestuurslid VBL

Het leek een succes in de jarenlange strijd om het staalslakkendrama “Zuidbaan Golf The Dutch” in goede banen te leiden toen in de zomer 2023 de rechter door het ingediende beroep VBL en omwonenden in het gelijk stelde en de omgevingsvergunning voor de aanleg van een zonnepark vernietigde.

De Rechtbank Gelderland heeft op zeker 8 onderdelen van de omgevingsvergunning de bezwaren van de omwonenden en de VBL gegrond verklaard. Als beroepsgronden voerde VBL o.a. aan: onvoldoende landschappelijke inpassing en onvoldoende zekerstelling van de bodemsanering. Na deze zou planvorming omtrent een zonnepark aan de orde moeten komen.

HERSTELPLAN

The Dutch en de gemeente hebben vervolgens gewerkt aan een herstelplan en 21 december 2023 is het **Herstelbesluit omgevingsvergunning voor realisatie van een tijdelijk zonnepark The Dutch bij Spijk** door gemeente West Betuwe genomen. De rechter zal dit herstelplan toetsen. Toch heeft VBL gemeend tegen dit plan wederom een zienswijze te moeten indienen omdat er sprake is van een ingrijpende wijziging in het plan, die opnieuw een grote onzekerheid onder de sanering legt.

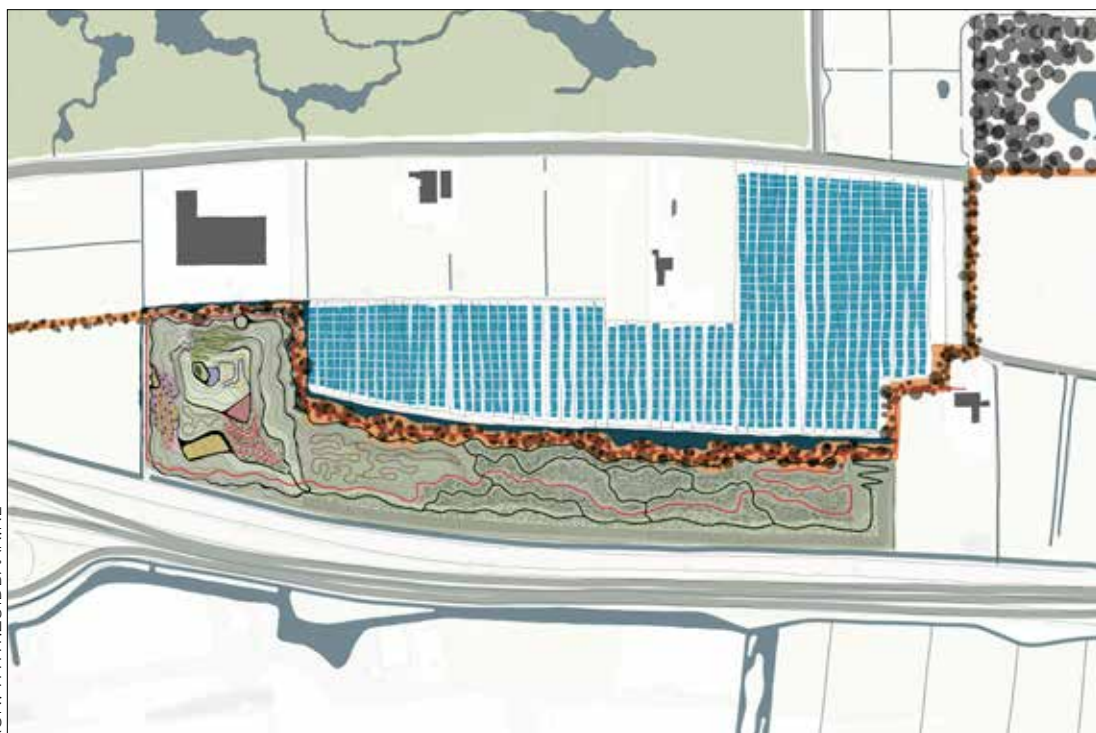
Het laatste nieuws: De staalslakken worden in een 20 meter hoge heuvel opgeslagen! Tot nu toe werd er van uitgegaan, dat de staalslakken in de reeds vergunde geluidswal van The Dutch zouden worden opgeslagen. Inmiddels blijkt dit niet mogelijk

omdat het tot onverantwoorde risico's zou leiden voor met name de Betuwelijn. De grondopbouw laat een dergelijke belasting niet toe. De oplossing is gevonden in een 20 meter hoge heuvel op het westelijke deel van het plangebied.

LANDMARK VAN STAALSLAKKEN

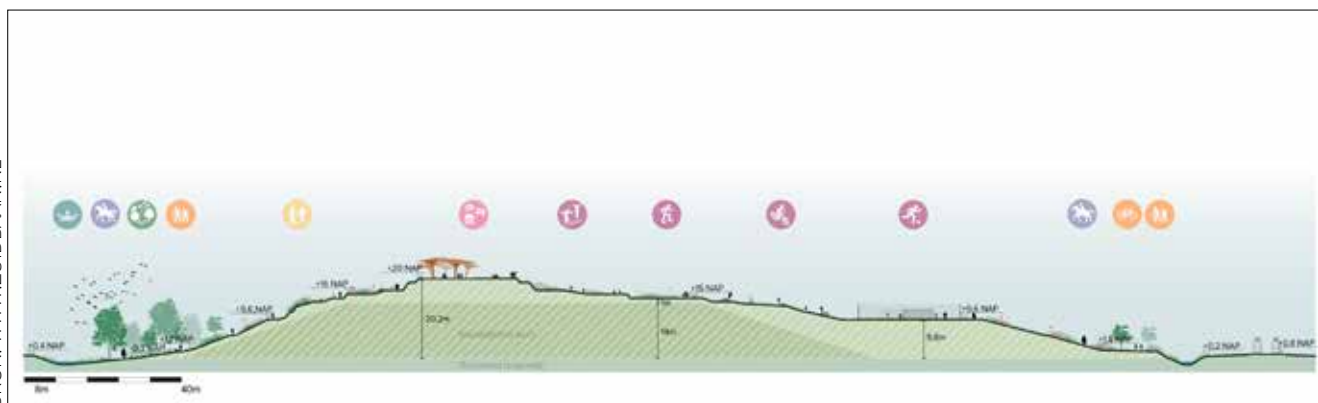
Citaat uit persbericht: *“De eigenaar van het terrein heeft in samenwerking met BAM Infra een oplossing ontwikkeld voor het beheersen van de effecten voor milieu en de omgeving. Deze oplossing is een geconcentreerde berging van staalslakken in een zogenaamd Landmark op het terrein.*

De staalslakken worden op een oppervlakte van 200 x 200 meter toegepast en totaal afgedekt. Om zettingen van de ondergrond beheersbaar te maken wordt verticale drainage toegepast in de grondlaag onder de staalslakken. Vanwege de hoeveelheid staalslakken en afdekklagen ontstaat er een landmark met een hoogste punt van maximaal 20 meter. Het meest geschikte terrein is het westelijk deel van het projectgebied. De Landmark creëert een uniek recreatielandschap, waar ruimte mogelijk is voor bijvoorbeeld wandel-, ruit- en MTB-paden, een openlucht theater, sportveld of skatebaan.”

< Landschaps-
plan zonnepark

Doorsnede van
de landmark

ONZEKERHEID BLIJFT

Voor deze 20 meter hoge heuvel, De Landmark, is alleen een principeverzoek ingediend, het volledige vergunningstraject moet nog doorlopen worden. Dat betekent op z'n minst, dat de sanering van het terrein opnieuw een grote onzekerheidsfactor erbij gekregen heeft. Wat als de heuvel niet aangelegd mag worden? Wederom staat VBL op het standpunt, dat de sanering eerst gegarandeerd en afgerond moet zijn, alvorens een vergunning voor een zonnepark verleend kan worden.

Ondertussen proberen wij ons voor te stellen, hoe en of een heuvel tussen Betuwelijn en Haarweg het landschap verrijkt. Dat lukt ons nog niet zo best. Het zou een zeer vreemd element zijn in het vlakke landschap, dat alleen verhoogde dijken kent. Dit gaat ons de komende tijd nog bezig houden. Zodra er meer over het plan "Landmark" bekend wordt zullen we dit ook met onze leden in Spijk en omgeving gaan verkennen. •

Landgoed in de uiterwaarden van de Linge

Titia van der Meer en Vera van Loon, bestuursleden VBL

Een nieuw landgoed of lucratief project? De gemeente West Betuwe heeft in december 2023 een ontwerp bestemmingsplan ter visie gelegd voor de ontwikkeling van een landgoed in de uiterwaarden van de Linge bij Buurmalsen.

Het gaat om circa 10 hectare agrarische gronden rondom de Lingedijk 3 in Buurmalsen. De ontwikkelaar Bogor wil hier zes woningen realiseren in samenhang met een landschappelijke en recreatieve inrichting van het gebied.

De ontwikkeling van het landgoed is echter niet mogelijk binnen de kaders van het huidige bestemmingsplan. Vandaar dat de gemeente nu een ontwerp bestemmingsplan ter visie heeft gelegd om deze ontwikkeling mogelijk te maken. Wij hebben als VBL hier een zienswijze op ingediend.

NIET BOUWEN IN DE UITERWAARDEN.

Wij vinden als vereniging dat de uiterwaarden langs de Linge niet bebouwd moeten worden. De onbebouwde uiterwaarden van de Linge moeten vooral behouden blijven en gekoesterd worden. Er is al zoveel aangetast. Het is heel kortzichtig om nu in te stemmen met deze bebouwing als iedereen weet dat er verregaande maatregelen getroffen moeten worden om de gevolgen van de klimaatveranderingen op te vangen. Er zal meer ruimte moeten komen voor waterberging en niet minder. Het Waterschap ondersteunt deze visie.

WAT IS EEN LANDGOED?

In een nota Land Goed voor Landschap van de gemeente uit 2008 wordt een landgoed gedefinieerd als een woongebouw van maximaal 4.000 m³ en maximaal 3 wooneenheden. Het huidige plan voldoet niet aan deze uitgangspunten. Ook niet aan de uitgangspunten in het Streekplan Gelderland uit 2005 waarin o.a. vermeld wordt dat dit landgoed een woongebouw van allure moet zijn met maximaal drie wooneenheden. Voor dit gebied denkt men aan oude kastelen en herenhuizen als inspiratiebron en niet zes

grote luxe villa's. Bovendien liggen de villa's pal voor Huize Ravenstein, gezichtsbepalend aan de Lingedijk. Een onwenselijke situatie.

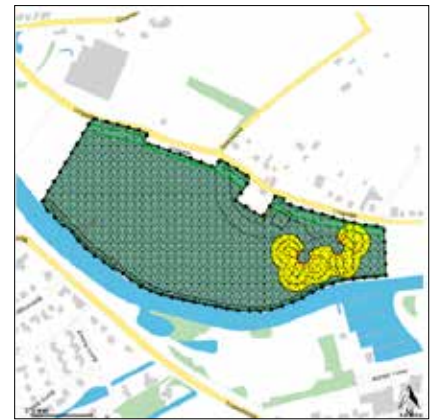
DE LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

In de huidige situatie ligt er een prachtige uiterwaard met een boomgaard en een oude bommenrij langs de Lingedijk. De woningen binnendijks aan de Lingedijk hebben ook een weids uitzicht op de Linge en de uiterwaard.

Het voorliggende plan, met zes luxe woningen waarvan vijf op een verhoging, omringd door struweel, grijpt heel erg in op het landschap en tast daarmee de kernkwaliteiten aan. Ze worden 8 meter hoog, waardoor ze bijna 6 meter (5,70m) boven de dijk zullen uitsteken. Het voorgestelde struweel rondom de tuinen van deze woningen benadrukt de massaliteit. Echter zonder deze groene omzoming ontstaat een ongewenst beeld van houten schuttingen en gebouwde tuinkamers en schuren in de tuinen. Ook de grote 'schuurwoningen' zelf, met te ruim overstekende daken, zoals voorgesteld in het beeldkwaliteitsplan, misstaan in het landschap.

BELEIDSKADERS

In de Streekgids Betuwe en Tielerwaard uit 2022 staat: 'Voorkom het aan elkaar groeien van dorpen door het ontwikkelen van 'groene wiggen' tussen de dorpen'. Met dit plan gebeurt het tegenovergestelde: een groene wig gaat verloren met de bouw van zes villa's op deze groene strook en het zal Buurmalsen en Geldermalsen aan elkaar verbinden. Vanaf Geldermalsen zal het karakteristieke zicht over de Linge, uiterwaarden, Huize Ravestein en de lintbebouwing aan de dijk verloren gaan. Ook het uitzicht vanaf

< Locatie landgoed
vanuit Buurmalsen

de Lingedijk zal behoorlijk belemmerd worden. De inrichting van het landgoed met boomgroepen langs de Lingedijk belemmert het open karakter en het zicht op de Linge. De cultuur-historische waarde van deze uiterwaard gaat verloren.

De gemeente schijnt veel waarde te hechten aan het feit dat dit plan de Linge toegankelijk maakt voor recreanten en omwonenden. Wij vinden het vreemd dat die toegankelijkheid zo zwaar weegt dat de gemeente bereid is al haar uitgangspunten, verwoord in de nota Land Goed voor Landschap, overboord te zetten en in te stemmen met dit plan. Een plan dat erop gericht is om veel geld te verdienen aan de ontwikkeling van zes heel dure woningen op een top locatie.

Wij ondersteunen het idee van een openbaar toegankelijke plek aan de Linge voor elk dorp, maar er zijn minder ingrijpende plannen denkbaar om die toegankelijkheid mogelijk te maken.

EEN BIJDRAGE WONINGBOUWPROGRAMMA?

De vijf tot zes villa's dragen zeker niet bij aan het oplossen van het woningtekort in de gemeente. Er worden namelijk woningen gerealiseerd waaraan geen tekort is en zij zullen de doorstroming niet bevorderen.

DE VERKEERSITUATIE

Er wordt met dit plan niets gedaan aan de gevaarlijke verkeerssituatie. Er had tenminste een veilig fietspad in het plan opgenomen moeten worden. De onvei-

ligheid neemt zelfs toe met dit plan, waarin voorzien is in 17 parkeerplaatsen.

DE PARTICIPATIE

De VBL heeft als belanghebbende overleg gehad met Bogor, maar onze kritische houding tegenover bebouwing in de uiterwaarden is niet vermeld in de aanvraag. Ook de grote zorgen en onvrede vanuit omwonenden, die ons bereikten, blijven onbenoemd en zijn niet serieus genomen.

STANDPUNT VBL

De VBL wil de groene wig tussen Buurmalsen en Geldermalsen graag behouden en is tegen bebouwing in de uiterwaarden van de Linge. De gemeente kan veel beter inspelen op de noodzakelijke maatregelen voor de klimaatadaptatie. Ondanks alle mooie woorden en voorstellen voor de inrichting van het landgoed vinden wij het geen gebiedseigen plan, maar wezensvreemd. Het is absoluut geen landgoed en de woningen zijn te groot, te hoog en te veel. De geplande woningen dragen niet bij aan het woningbouwprogramma van de gemeente en de onveilige verkeerssituatie verslechtert alleen maar. Ook de participatie schoot tekort. Omwonenden hebben zich verenigd om zich tegen dit plan te weren. Wij trekken samen op met deze bewoners. Het is nog niet duidelijk hoe de gemeente zal reageren op deze zienswijzen maar we hopen natuurlijk dat de gemeente verstandig is en niet met deze plannen doorgaat. •

Westelijke ontsluiting voor Tiel

Vera van Loon, bestuurslid VBL, met dank aan Melvin Könings, lid VBL

De gemeente Tiel heeft een aantal verkeersproblemen in en om de stad die de ontwikkelingen in Tiel belemmeren zoals de geplande nieuwbouw van woningen. De huidige infrastructuur voldoet niet meer en vormt een beperking voor de economische ontwikkelingen.

De gemeente Tiel wil deze situatie verbeteren met een 'nieuwe' westelijke ontsluiting voor Tiel en heeft daarvoor 6 varianten waaruit een voorkeur bepaald moet worden.

Met deze nieuwe ontsluiting wil Tiel een nieuwe westelijke ontsluiting realiseren om:

- de doorstroming op N834 verbeteren
- de bereikbaarheid van de wijk Passewaaij en de toekomstige uitbreiding verbeteren
- de verkeersgroei opvangen
- een alternatieve ontsluiting bieden voor calamiteiten
- een ontlasting bieden voor landbouwwegen in het buitengebied
- verbeteren van verkeersveiligheid en het voorkomen van sluipverkeer

STANDPUNT VBL

Wij hebben op verzoek van de gemeente West Betuwe gereageerd op deze varianten voor een verbetering van de ontsluiting van Tiel. Deze reactie hebben we ook ingebracht bij de gemeente Tiel.

VBL heeft een voorkeur voor variant 1 en 1b! Variant 4 en 5 zijn onwenselijk omdat die liggen binnen de contouren van het stiltegebied Hurwenen (aan de andere kant van de Waal). Als variant 1 of 1b niet zou kunnen, dan verdient variant 3 vanuit landschappelijk oogpunt de voorkeur.

HET PROCES

Tiel heeft bij het participatieproces vooral haar eigen inwoners betrokken en niet inwoners van West Betuwe. Gemeente West Betuwe heeft ook nog zonder overleg en zonder haar inwoners daarover te

informereren al een voorkeur uitgesproken voor variant 5. Dit heeft geleid tot veel commotie en onbegrip bij inwoners van Ophemert. De tegenstand is groot! De belangen van deze inwoners is onvoldoende meegewogen in de afwegingen die straks tot een keuze voor een van de alternatieven moet leiden. In een motie van de raad is aan het college gevraagd:

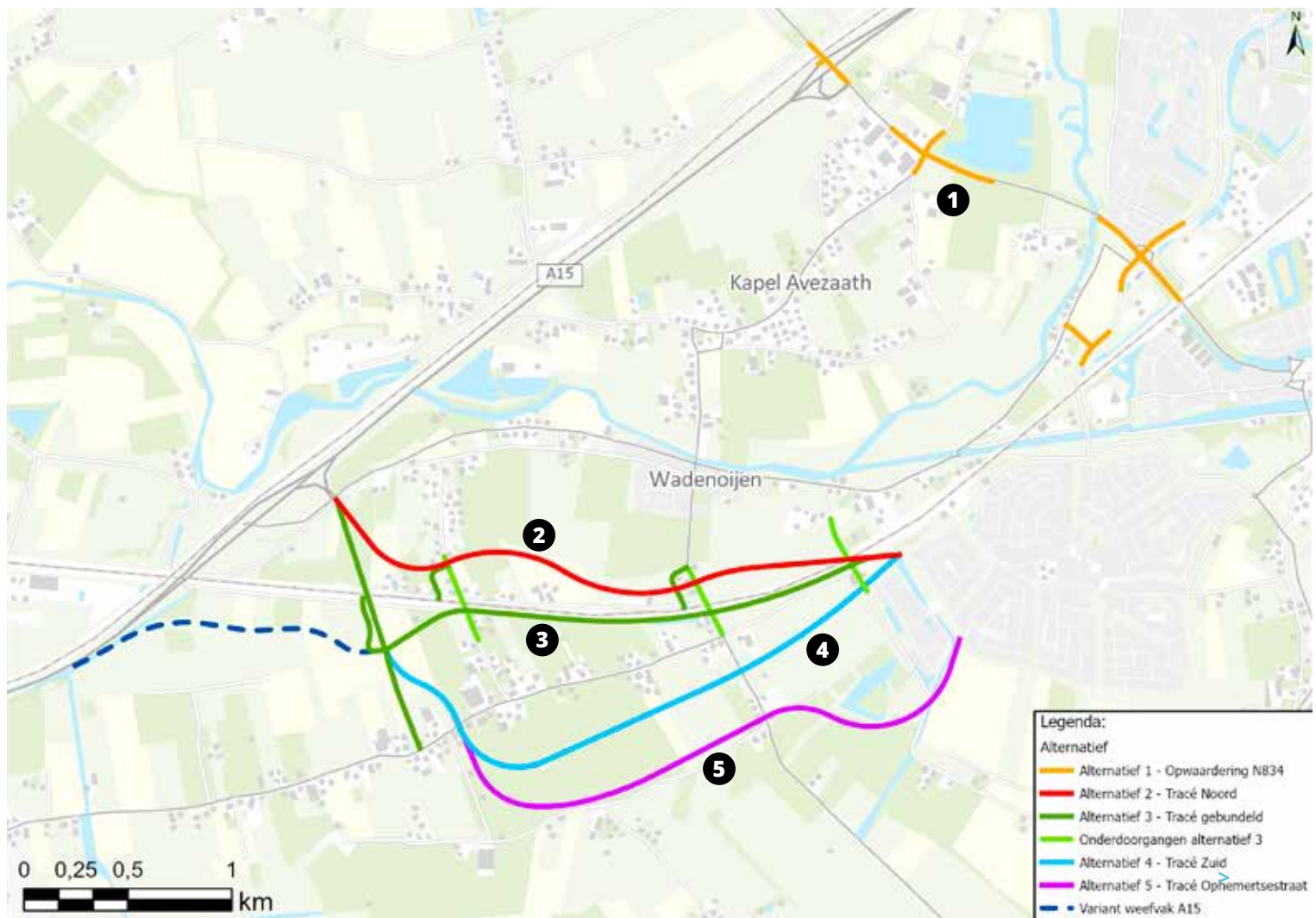
“Zich duidelijk uit te spreken als voorstander van een andere variant dan die direct langs de gemeentegrens van West Betuwe loopt, zolang er geen evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden”.

De gemeente West Betuwe heeft op 6 maart 2024 een bijeenkomst belegd waar heel veel verontruste inwoners op afkwamen. Bij deze bijeenkomst heeft de gemeente zich nog niet uitgesproken tegen een variant of haar brief aan de gemeente Tiel ingetrokken. De gemeente wilde eerst een belangenafweging maken voordat zij zich uitspreekt voor een van de varianten. Alle aanwezigen kregen hiervoor de kans door een reactieformulier in te vullen en in te dienen bij de gemeente West Betuwe. Als VBL hebben we in een vroegtijdig stadium onze standpunten over deze varianten kenbaar gemaakt en we zullen dit ook blijven uitdragen, ook in overleg met het recent opgerichte Bewoners Collectief Buitengebied (BCB) Ophemert, dat ook opkomt voor de belangen van het buitengebied in Ophemert.

HOE NU VERDER

Uit alle rapporten blijkt dat variant 1b, dat is het opwaarderen van de bestaande N834 met betere kruispunten en dubbele rijbanen naar afslag

VARIANT 1, opwaarderen van het bestaande traject, naar de op- en afrit Tiel/Buren aan de A15, verdient op alle fronten de voorkeur. Immers: er wordt niets veranderd in het tracé, er is geen (landbouw)grond benodigd, natuur en landschap worden niet, althans nauwelijks geraakt, een hechte dorpspopulatie als Wadennoijen blijft geheel buiten schot. Deze oplossing is ook nog eens de belangrijkste op de "Ladder van Verdaas". Het is wel van belang om de verkeerssituatie aan de Lingeweg mee te nemen om deze sluiproute en de overlast die het geeft aan te pakken.

VARIANT 1B als alternatief voor 1. En als dat tot wat meer overlast leidt bij bewoners, kunnen de bestaande geluidswallen daar nog omhoog.

VARIANT 2, dit tracé leidt ook naar de op- en afrit Wadennoijen aan de A15, doorsnijdt kostbare groene ruimte. Dit groene gebied, dat Wadennoijen en Passewaaij ruimtelijk scheidt, is erg waardevol. En het is ook nog eens landschappelijk best wel aardig. Variant 2 kan eigenlijk alleen als je hem enigszins verdiept zou kunnen aanleggen, maar de kruisingen moeten dan weer omhoog komen, dus eigenlijk is variant 2 nog onwenselijker dan

variant 4.

VARIANT 3, dit tracé is geheel nieuw, leidt naar de op- en afrit Wadennoijen aan de A15. Het is een heel dure variant, vanwege 3 à 4 tunnels. Er moeten ook 10 huizen voor wijken. Maar landschappelijk gezien verdient het aanbeveling om te bundelen met al bestaande infrastructuur.

VARIANTEN 4 EN 5 zijn de langste en gaan (nagenoeg) geheel ten koste van landschap, natuur en landbouw. Ze gaan echter dwars door de contouren van het vastgestelde stiltegebied Hurwenen en zijn daarom niet toegestaan.

Tiel-West, de slimste keuze is. Het trekken van een lang nieuw tracé dwars door het buitengebied van Wadenhoijen (en potentieel rakend aan Ophemert) levert nauwelijks tijdswinst of verbeterde verkeersafwikkeling op, de hoge kosten en de impact op het landschap en de mensen van deze buitengebied wegen niet op tegen de verkeersresultaten. Daarbij mag trouwens worden aangetekend dat Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat 3 afslagen voor de stad Tiel op de A15 helemaal niet nodig zijn, de 2 bestaande afslagen zijn ruim voldoende. Echter, verkeersbureau Movares durft op dit moment geen duidelijke voorkeursva-

riant aan te wijzen, omdat ieder alternatief voor- en nadelen kent en ook op weerstand stuit (niet in my backyard, ook wel het NIMBY-effect). Daarmee is de keuze in Tiel welke variant het wordt nu vooral een politiek proces. •

Vervolgstappen

- **College van Tiel neemt binnenkort een ontwerpbesluit over een voorkeursvariant. De verwachting is dat de raad in september 2024 hierover beslist.**
- **Belanghebbenden kunnen daarna een reactie (zienswijze) geven op het voornemen.**
- **Vanaf 2024: verdere uitwerking van de voorkeursvariant, opstellen en vaststellen omgevingsplan en beslissing over investering.**
- **Na 2030: start aanleg nieuwe weg.**

Rectificatie

Cathrijn Haubrich, bestuurslid VBL

In de Lingeschouw 2023 schreef ik (opnieuw) een stukje over de Langedijk. Hoe VBL samen met de Bond Heemschut had gestreden om de middeleeuwse onverharde tuimeldijk, die de Langedijk tot 2020 was, als bijzonder cultuurhistorisch erfgoed te bewaren. Dat is dus niet gelukt: de tuimeldijk Langedijk is in 2021 met een foeilelijke asfaltverharding verpest – juist op een van de meest cruciale stukken namelijk precies voor het Fort Asperen.

In datzelfde stuk schreef ik ook, dat er een lichtpuntje was: de rest van de Langedijk is einde 2022 met halfverharding verhard, wat een totaal andere aanblik biedt. Zie de foto.

Toch past in deze een rectificatie. Ik schreef in de Lingeschouw 2023 dat de dorpsraad van Acquoy had gevraagd om ook die rest van de Langedijk te asfalteren. Dit nu bleek achteraf niet juist. De Dorpsraad had wel gevraagd om de kuilen in de Langedijk te herstellen maar niet om dit door middel van asfalt te doen. Bij deze is dat gecorrigeerd.

VBL hoopt op een verdere goede samenwerking met de Dorpsraad Acquoy.

Ga zelf eens kijken naar de Langedijk. Wat vind je mooier: het geasfalteerde gedeelte voor het Fort Asperen? Of de rest van de Langedijk met de halfverharding?

Natuurgebied De Steendert behouden!

Melvin Könings, lid VBL

De Steendert is een prachtig natuurgebied in de Betuwse komgronden tussen Ophemert, Est en Wadenhoijen van 90 hectare. Dit gebied bevat nog zichtbare kenmerken van het cultuurhistorische landschap van voor de grote ruilverkaveling, zoals relatief kleine en gebogen landbouwpercelen en oude landschapselementen, zoals kromme wegen, hagen en sloten.

In het najaar van 2022 lanceerde Staatsbosbeheer een plan om het grootste deel van De Steendert aan te planten met bomen. Het open natuurlijk grasland zou verdwijnen, samen met de cultuurhistorische landschapskenmerken. De weerstand in de omgeving tegen dit bomenplan van Staatsbosbeheer groeide gestaag. Op 26 september 2023 werd het plan behandeld in de gemeenteraad van West Betuwe. De raadsleden namen unaniem een motie tegen het plan aan. Staatsbosbeheer besloot daarop het lokaal verzet tegen het bomenplan te respecteren, de plannen werden in de ijskast gezet.

In de nieuwe omgevingswet (ingegaan op 1 januari 2024) staan lokaal draagvlak, participatie en inspraak centraal, de kans lijkt nu gering dat dit bomenplan er ooit nog gaat komen. Daarmee blijft het huidige karakter van De Steendert bewaard en dat is een goede zaak. Al meer dan 15 miljoen jaar stroomt de Rijn door dit gebied. In de brede komgebieden kwam het water tot rust en kon slib bezinken tot een dikke, zware komkleilaag. Het landschapskarakter van de komgrond is open met schaarse bebouwing. De zware kleigronden zijn al duizenden jaren in gebruik als open grasland. Als

kleinere percelen ongeschikt waren voor de landbouw, dan werden er grienden aangelegd (kleine natte bossen met bijvoorbeeld wilgen, populieren of eiken (geriefhout)). Maar altijd kleinschalig, maximaal een paar honderd meter breed. Oorspronkelijk waren hier nooit aaneengesloten bossen, zoals op de Veluwe of op de zandgronden van Brabant. Die horen hier dus simpelweg ook niet te komen.

De regionale omroep SRC heeft een mooie korte documentaire gemaakt over het mislukte bomenplan van Staatsbosbeheer. •

In de Lingeschouw 2023 is een uitgebreide toelichting gegeven op het plan van Staatsbosbeheer voor het natuurgebied De Steendert. Als VBL hebben we ook onze standpunten kenbaar gemaakt en we ondersteunen in die zin de bewoners van Ophemert. Melvin Könings, een van deze actieve bewoners en lid van VBL, hebben we bereid gevonden om nogmaals hier verslag van te doen.

Windvisie Alblasserwaard

Cathrijn Haubrich, bestuurslid VBL

Tot onze grote verbazing lazen wij in maart 2024 in de krant dat de RES Alblasserwaard (Gemeente Molenlanden en Gorinchem) pas nu is begonnen met een windvisie. Waar moeten de hoge windturbines in de Alblasserwaard komen staan?

De RES Alblasserwaard – de gemeentebesturen en een of twee energiecoöperaties- schijnt zonder enige participatie van bedrijven, andere stakeholders en inwoners destijds in 2021 een bod te hebben gedaan tijdens de RES 1.0 inmiddels ruim 2 jaar geleden. Volgens anderen schijnt dat een krankzinnig hoog bod te zijn geweest, gebaseerd op de veronderstelling dat Gorinchem op de Avelingen heel veel windturbines zou kunnen plaatsen. Verder zouden er nog 2 windturbines geplaatst kunnen worden op de Hoge Haar – een industrieterrein in het noorden van Gorinchems grondgebied aan de A27.

Dat is allemaal niet zo gelopen als de gemeentebesturen hadden voorzien. Tegen de Avelingen ontstond een massief bewonersverzet in Gorinchem. De oude binnenstad is Unesco Werelderfgoed. De windturbines op de Avelingen zouden het aangezicht van dit unieke stuk cultuurhistorie geheel verpesten. Uiteindelijk heeft de raad daar tegen het bestemmingsplan van de windturbines gestemd. En tegen het wel vastgestelde bestemmingsplan voor de windturbines op de Grote Haar is beroep aangetekend bij de Raad van State.

De VBL is pas in maart 2024 bij deze RES en Windvisie Alblasserwaard betrokken geraakt - alleen omdat we de VBL als belanghebbende stakeholder hebben aangemeld. De VBL is nu welkom in het laatste staartje van het 'participatieproces'. En je ziet nu duidelijk wat er gebeurt als de overheid amateuristisch met participatie omgaat: wat je denkt aan tijd gewonnen te hebben in de eerste fase, verspeel je nu in het verdere proces. En de VBL zal zich moeten beraden of we strak moeten vasthouden aan ons Manifest. Of dat de VBL moet dealen met een veel te ver gevorderd plan om te kijken wat er nog te schaven is aan het ontwerp plan waaraan fundamenteel niet zo heel veel meer te veranderen is. •

Als er leden zijn die in Gorinchem of in Arkel wonen, dan roept het bestuur je op om mee te denken in de Windvisie Alblasserwaard!
Steek er nog wat tijd in en help ons!
Email ons op contact@lingelandschap.nl.

Bomenplan Amsterdam-Rijnkanaal

Aska Goverse, lid VBL

In mei en september 2022 heeft de VBL deelgenomen aan bijeenkomsten met belanghebbenden (stakeholders waaronder VBL) die werden georganiseerd door Rijkswaterstaat (RWS) om een verkenning van de aanpak van bomen langs het Amsterdam-Rijnkanaal op te stellen.

Dit omvat niet alleen het kanaal zelf als belangrijke vaarweg, maar ook de oevers die eraan grenzen. Het Amsterdam-Rijnkanaal strekt zich uit van Amsterdam tot Tiel, waar het uitmondt in de Waal, en is onderverdeeld in verschillende secties met elk hun eigen karakter. Dit kan variëren van keurig aangelegde bomenrijen langs het kanaal in landelijk gebied, zoals bij Breukelen waar het kanaal hoger ligt dan het omringende landschap, tot een meer industrieel landschap wanneer het kanaal stedelijke gebieden doorkruist, zoals bij Tiel, Utrecht en Amsterdam. Voor elk van deze secties waren aparte bijeenkomsten georganiseerd om lokale kennis, ontwikkelingen en inzichten op te halen. De VBL werd benaderd als belanghebbende voor het 'Betuwe Pand', het gedeelte van het Amsterdam-Rijnkanaal dat door de gemeente Buren loopt tussen de Neder-Rijn/Lek bij Rijswijk en de Waal bij Tiel. Andere lokale belanghebbenden die deelnamen aan deze bijeenkomsten waren de Milieuwerkgroep Buren en de gemeenten Buren en Tiel.

EEN INTEGRALE VISIE

RWS wil een integrale visie voor de bomen langs het kanaal omdat sommige bomen aan vervanging toe zijn. Het Amsterdam-Rijnkanaal is een unieke groenstrook van ongeveer 70 kilometer lang, ontworpen bij de aanleg en door de jaren heen heeft het een eigen karakter ontwikkeld. Zo bevinden zich veel sluizencomplexen (landmarks) in een landschappelijke omgeving, zoals bijvoorbeeld bij Rijswijk waar het Amsterdam-Rijnkanaal de Rijn/Lek doorkruist.

Het landschapsbureau Feddes & Olthof kreeg de opdracht van RWS om een faseringplan, inpassingsvisie en landschapsplan op te stellen voor het hele traject, in samenwerking met een ecologisch adviesbureau.

Hierbij moest ook rekening worden gehouden met klimaatverandering en de afname van biodiversiteit. Op basis van beeldanalyses, schetsen en ideeën hebben de belanghebbenden tijdens drie constructieve bijeenkomsten waardevolle bijdragen kunnen leveren. Er werd lokale informatie uitgewisseld over de cultuurhistorie, het landschap en de biodiversiteit, die vervolgens werd meegenomen in de verdere uitwerking van het bomenplan voor het Betuwe Pand. •

Een belangrijk punt was het verschil in beleving tussen inwoners, die het rivierenlandschap van oost naar west ervaren, en het project van Amsterdam-Rijnkanaal, dat juist van noord naar zuid denkt. Ook werd het kenmerkende karakter van het 'Betuwe Pand' als belangrijke kwaliteit gezien, met zijn open en introverte karakter, dat behouden moest blijven vanwege het waardevolle landschap met open komgronden en weidevogelgebieden die door het Amsterdam-Rijnkanaal worden doorkruist.

Verslag Algemene Ledenvergadering 10 mei 2023

Vera van Loon, secretaris

Aanwezig: 46 leden inclusief het bestuur.

OPENING

Pieter van Veen, de voorzitter, heet de leden welkom en opent de vergadering in het Dorpshuis De Krakeling te Heukelum. Hij dankt Vera van Loon voor de eindredactie van de Lingeschouw 2023 en begint met de prikkelende vraag: Heeft het Lingelandchap een toekomst?

Provincie heeft steeds meer een leidende rol bij alle ontwikkelingen die claims leggen op het landschap: energietransitie – verduurzaming – natuur – biodiversiteit – klimaatadaptatie – woningbouw etc. Het politieke speelveld is nu heel anders na de verkiezingen. Dat zal zeker invloed hebben op de inrichting van het landschap. VBL heeft zich al in het afgelopen jaar ingezet en haar stem laten horen, getuige ook de onderwerpen in de Lingeschouw 2023. Soms lijkt het alsof VBL overall tegen is. We zijn natuurlijk vóór een mooi landschap maar dat komt minder over het voetlicht. VBL zet zich in om in een vroegtijdig stadium invloed uit te oefenen op het beleid. Er gebeurt veel in het Rivierengebied en er zijn heel veel partijen die met al deze ontwikkelingen bezig zijn. VBL probeert om met deze partijen tijdig in overleg te treden. Deze inzet is alleszins de moeite waard want we leven in een zeer waardevol gebied. Als je Rivierenland vergelekt met de Veluwe, die met name bestaat uit bos – zandverstuivingen en hei, is ons gebied veel gevarieerder qua landschap. Er is dus heel veel werk te doen voor de vereniging.

De voorzitter doet nu ook weer een oproep aan leden die zich actief willen inzetten om het bestuur hierbij te helpen. Martin ten Cate, bijvoorbeeld, ondersteunt het bestuur bij de ledenadministratie. Martin introduceert zichzelf en vertelt dat we vanaf het begin van dit jaar inmiddels 15 nieuwe leden erbij gekregen hebben. Een welkom aan Peter Willems, van het Waterschap, die iets gaat vertellen over het Waterschap.

MEDEDELINGEN

Geen

VERSLAG JAARVERGADERING 25 MEI 2022

Verslag wordt vastgesteld. Er zijn verder geen opmerkingen.

JAARVERSLAG 2022 (ZIE LINGESCHOUW 2022)

Gert Timmerman (penningmeester) geeft een toelichting zoals ook weergegeven in de Lingeschouw 2023. Het financieel jaarverslag 2022 wordt goedgekeurd door de vergadering.

BEGROTING 2024

Er wordt gevraagd naar de bestemming van het vermogen.

Antwoord: het Eigen Vermogen bedraagt per 31-12-2022 afgerond € 21.000

De bestemming daarvan is:

Continuïteitsreserve (voor het geval van discontinuïteit)	€ 5.000
Reserve voor juridische procedures	€ 10.000
Vrij besteedbaar	€ 6.000

In de standaard ANBI rapportering, die op de website gaat komen, zult u tevergeefs zoeken naar Eigen Vermogen: de ANBI beschouwt dat als een uitgaveverplichting.

Cathrijn Haubrich pleit voor een benadering waarbij de betaalde kosten (hier: griffierechten) eerst worden verwerkt als een mutatie in de reserve die later weer wordt aangevuld. Bedrijfseconomisch vertaald: die kosten zijn onderdeel in de winstverdeling en niet bij de winstbepaling. Omdat de vereniging niet vennootschapsbelastingplichtig is maakt het, per saldo, geen verschil, het effect is gelijk maar dan met een omweggetje.

De ALV stemt in met deze begroting.

FINANCIËEL OVERZICHT

De kascommissie bestaande uit de leden Henk van 't Pad en Theo Verhooren hebben het financieel jaarverslag 2022 in orde gevonden. De bevestiging van kascommissie is ter vergadering overhandigd. Henk van 't Pad treedt af als kascommissielid en wordt namens de ALV bedankt voor zijn inzet. Gerard de Laak heeft zich aangemeld voor de kascontrolecommissie en wordt door de vergadering als zodanig benoemd.

RONDVRAAG

Geen

SLUITING

De vergadering wordt gesloten.

PRESENTATIE VAN WATERSCHAP RIVIERENLAND:

Peter Willems, adviseur duurzaamheid en innovatie bij Waterschap Rivierenland, geeft een presentatie over het werkterrein van het Waterschap en over allerlei projecten m.b.t. duurzaamheid, klimaatadaptatie, warmtewinning bijvoorbeeld in Enspijk. De belangstelling in de zaal is groot en er ontstaat een levendige discussie.

Onderwerpen die aangesneden worden:

- **Participatie:** Het Waterschap gaat zich, de Omgevingswet vereist dit ook, meer inzetten om burgerparticipatie vorm te geven. VBL wil graag als belangenvertegenwoordiger hierbij betrokken worden. Afgesproken wordt dat Peter Willems dit intern doorgeeft zodat VBL ook uitgenodigd wordt om te participeren.
- **Warmtewinning:** Naast het aquathermie-project in Enspijk wordt een wijk in Gorinchem verwarmd vanuit zuiveringsinstallatie.
- **Calamiteitenoefening:** wordt deze steeds van tevoren aangekondigd? Volgens Peter Willems wel.
- **Veiligheid tegen "Poetin":** Waterschap doet heel veel aan beveiliging.
- **Peildaling:** o.a. veroorzaakt door grondwaterpeilen. Effect op woningen. Wat doet het Waterschap hieraan? Bepalen van peilen is een politieke keuze maar Peter Willems zal doorgeven wie bij het Waterschap daarover benaderd kan worden.
- **Handhaving op de Linge** is hard nodig gezien alle overlast die veroorzaakt wordt door toenemen van toeristen op het water. Vanuit het Waterschap wordt ingezet met meer handhavers. Pieter van Veen vult aan dat VBL in gesprek is met partijen over de aanpak van deze overlast. Er komt een gezamenlijke team, gemeente – waterschap – ODR, die de handhavingstaak op zich gaat nemen.

Financiële zaken

Gert Timmerman, penningmeester

ALGEMEEN

Het bestuur kan weer terugzien op een in financieel opzicht prima verlopen jaar. Het Eigen Vermogen (inclusief Reserves) nam weer een beetje toe. Maar daarvan kunnen we best wat vinden. We zijn geen spaarbank dus: moet-dat-nou? Mijn antwoord: ja, dat moet -alle ANBI regels ten spijt- en nog veel meer zelfs. Daarover laten nog wat meer.

BEZIT

Ons hele bezit, rond € 23.500, staat veilig op de bank renteloos te wezen. Ik moet schrijven "stond" want de banken beterden hun leven iets en geven tegenwoordig wel rente. Wat het uithaalt? Ik schat in dat in 2024 de renteontvangst nog niet zal opwegen tegen de voortdurend en explosief stijgende kosten voor het hebben van een bankrekening.

SCHULDEN

Soms ontkom je er niet aan dat er toch nog weer net een rekening buiten het boekjaar binnen komt en dus betaald wordt. Al jaren lang was het niet meer gebruikelijk om geld vast te zetten dus de liquiditeit was optimaal. Ook dat kan komende jaar/jaren gaan veranderen.

Dit verslag is de eerste co-productie met Martin ten Cate, die als plaatsvervangend penningmeester ad interim, naast de ledenadministratie ad interim, ook de financiële registratie -deze niet ad interim- heeft gedaan. Vervolgens is het goed te weten dat dit verslag nog niet is beoordeeld door de Controle Commissie (Kascommissie/ Kascontrolecommissie/Raad van Toezicht) zodat het mogelijk mag en kan zijn dat deze leden een andere mening hebben. U kunt daar op de komende Algemene Leden Vergadering kennis van nemen en gewoon ook vragen over stellen.

ONTVANGSTEN

Het aantal leden steeg. Natuurlijk, gelukkig door de tomeloze inspanningen van onze bestuurders maar ze werden wel een beetje geholpen door forse en complexe problemen op meerdere terreinen in meerdere plekken in ons werkgebied.

We mogen verwachten dat de stijging van het ledental (en ook van de "werkdruk") zich voortzet. Omdat de kans op kostbare juridische procedures tenminste evenredig maar mogelijk ook onevenredig toeneemt is een flinke vergroting van de reserve hiervoor een bittere noodzaak.

UITGAVEN

Als het over het doen van uitgaven gaat is het bestuur behoudend te noemen, ook wel eens als conservatief geduid. De hierboven aan geconstateerde werkdruk heeft als gevolg dat het functioneren van werkgroepen onder druk staat. Enige uitbreiding van de (bestuurlijke) capaciteit is daarom gewenst.

BEGROTING 2024 EN 2025

Op de ALV 2023 hebben we u een begroting voorgelegd die u ook zo heeft vastgesteld. Dat is een goede zaak. Omdat de tijden voortschrijden en heel veel andere dingen veranderen hebben we de begroting 2024 wat bijgesteld, in principe gelijk aan die voor 2025.

De contributie willen we gaan bijstellen, lees: verhogen. Ook de eenmalige bijdrage van Leden voor het Leven willen we aanpassen. U begrijpt het al: ook verhogen.

Balans 2023	1 jan.	31 dec.
Activa		
Rabobank betaalrekening	442	699
Rabobank spaarrekening	20.500	23.000
Kas	108	0
Debiteuren	0	0
Passiva		
Crediteuren	0	593
Vermogen	21.050	23.106
- Vrij besteedbaar	6.050	6.106
- Reserve website-aanpassingen	0	1.000
- Reserve gerechtelijke procedures	10.000	11.000
- Continuïteitsreserve	5.000	5.000

BEGROTING	2024	2025
Uitgaven		
Bestuur	500	500
Administratie	1.600	1.600
Werkgroepen	600	600
Verenigingskosten:		
- ALV	500	500
- Website	1.000	0
- Leden (werving en behoud)	1.500	1.500
- Lingeschouw	2.500	2.500
Onvoorzien	100	100
Totaal	8.300	7.300
Ontvangsten		
Contributies	7.800	9.000
Donaties	400	400
Overig	100	100
Totaal	8.300	9.500
Voorzien resultaat	0	2.200

RESULTATEN 2023	Baten	Lasten
Contributie	6.232	
Donaties	751	
Overig	413	
Bestuur		834
Notaris		0
Conscribo		288
Verzekering WA		137
Bankkosten		351
Werkgroepen		487
ALV		273
Ledenwerving		251
Website		999
Lingeschouw		1.720
Griffie		0
Totaal	7.396	5.340
Resultaat		2.056
Bestemming resultaat		
- Reserve website-aanpassingen		1.000
- Reserve gerechtelijke procedures		1.000
- Vrij besteedbaar		56

WAT U NOG MAG VERWACHTEN

Omdat de WBTR ons noodzaakt tot nieuwe Statuten, Huishoudelijk Reglement en Rooster van Aftreden moeten we voor 2026 onze bezoeken aan de notaris laten leiden (lijden) tot concrete voorstellen. Voorstellen waar u, als ALV, iets van moet gaan vinden. En met voldoende quorum moet gaan besluiten. De kosten van deze "exercitie" zitten nog niet in de begrotingen.

TOT SLOT.....

In 2022, dat was midden in de coronaperiode, bestond onze vereniging - als rechtspersoon- 30 jaar. Een gedenkwaardig moment, dat zeker. Door de tijdsomstandigheden is het er niet van gekomen om er aandacht aan te besteden. Vindt u eigenlijk ook niet dat we dat dan nu maar eens moeten gaan doen?

Ledenadministratie boekjaar 2023

Waar we op 1 januari 2023 begonnen met 367 leden, zijn we het jaar 2023 geëindigd met 387 leden.

We mochten 29 nieuwe leden verwelkomen, waarvan er 3 zich meteen als Lid voor het Leven hebben aangemeld. Helaas zijn er altijd ook een aantal opzeggingen, bijvoorbeeld als gevolg van een verhuizing naar elders.

In 2023 hebben we bij het verzenden van de Lingeschouw de folder van de VBL toegevoegd, met het verzoek aan de leden om deze folders aan burens, kennissen, plaatsgenoten en andere liefhebbers van het Lingeland te geven. Dat heeft geresulteerd in een flink aantal nieuwe leden. Dat doen we in 2024 natuurlijk weer.

De VBL kent, na de aanstaande aanpassing van de statuten, alleen nog personen als lid. Maar we berekenen de contributie alleen per huishouden.

De partners mogen dus ook zelf lid worden; dat is zelfs gratis. Bent u de partner, maar bent u nog geen lid? Meldt u dan aan!

De contributie bedraagt voor het jaar 2024 nog € 17,50. Gelukkig wordt er vaak een hoger bedrag aan de penningmeester overgemaakt. In totaal ontvingen we in 2023 voor een bedrag van € 750 extra donaties. Waarvoor onze hartelijke dank! Laten we er samen voor zorgen om het jaar 2024 te eindigen rond de 500 leden. Een groot aantal leden bevestigt de stem die wij samen aan het landschap geven.

Strategie 2024

Pieter van Veen, voorzitter VBL

Dit jaar willen we samenwerken met andere natuur- en landschapsverenigingen en stichtingen. Op deze wijze proberen we draagvlak te krijgen voor onze voorstellen. Ook kan voor het vergroten van het draagvlak zinvol zijn samen te werken met bewonersgroepen. Alhoewel hun kritische punten niet altijd overeenstemmen met onze doelstellingen.

Door onze uitbreiding van het bestuur willen we meer aandacht schenken aan de communicatie. Als we meer 'smoel' krijgen is ledenwerving ook gemakkelijker. Ook voor 2024 is dat een aandachtspunt.

Gemeentelijke, provinciale en waterschapsplannen zullen we kritisch bezien en zo nodig bezwaar en beroep instellen.

Het heeft onze voorkeur als we betrokken worden bij de planvorming. Dat voorkomt bezwaar- en beroepsprocedures.

De volgende punten zullen o.a. onze aandacht krijgen: kleine windmolens beleid, Energiepark Echteld - Lienden, klepelbeheer West Betuwe, windmolens Culemborg, Ochten-oost woningbouw, Ontsluiting Tiel - West, Blokhutboten, camping de LieveLinge, woningbouwplannen Heukelum, woningbouwplannen Deil, landgoed Buurmalsen, zorgcomplex Spijk, zonnepark The Dutch, RES Rivierenland en RES Utrecht.

Algemene informatie

BESTUUR IN 2024

Voorzitter:	P. van Veen (Pieter), Enspijk, 06 5116 7355
Secretaris:	V. van Loon (Vera), Herwijnen, 06 5570 1082
Penningmeester:	G. Timmerman (Gert), Buurmalsen, 0345 581 185
Leden:	A. Dietzsch (Alexandra), Spijk, 06 5198 7441 C. Haubrich (Cathrijn), Deil, 0345 651 871 T. van der Meer (Titia), Rumpt, 06 4116 6914
Aspirant-lid:	M. ten Cate (Martin), Heukelum, 06 2842 4890

ADRES

Vereniging tot Behoud van het Lingeland

Post adres: Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen
Email adres: contact@lingeland.nl
Website: www.lingeland.nl

LIDMAATSCHAP

De contributie bedraagt voor het kalenderjaar 2024 € 17,50.
Meer mag natuurlijk ook! Leden ontvangen het verenigingsorgaan "Lingeschouw" en emailnieuwsbrieven.
Voor vragen over uw contributie en het doorgeven van adreswijzigingen en wijzigingen van uw emailadres kunt u contact opnemen via ledenadministratie@lingeland.nl

UW GIFT EN DE BELASTING

Onze vereniging is door de Belastingdienst erkent als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dat betekent voor u dat u in uw aangifte Inkomstenbelasting de door u betaalde contributie, donaties en giften kunt opvoeren als Aftrekbare Gift. Als u aan alle andere voorwaarden voldoet kan dat voor u tot een lagere belastingheffing leiden.

DONATIES

Bankrekeningnummer: **NL 33 RABO 0313 1332 12**
ten name van Vereniging tot Behoud Lingeland.

BENT U NOG GEEN LID?

Ga naar onze website
www.lingeland.nl
Of stuur een email naar
ledenadministratie@lingeland.nl

LEVENSLANG LID

U kunt uw steun aan onze vereniging ook met een levenslang lidmaatschap gestalte geven. Een flink aantal leden ging u al voor. U wordt levenslang lid door eenmalige betaling van minimaal € 200. Voor u en ons een financieel en administratief zeer aantrekkelijk alternatief.

Colofon

Uitgave

Vereniging tot Behoud van het Lingeland, © 2024

Eindredactie Vera van Loon

Vormgeving Corine Voogt

Foto's Ad Donker,
(bestuurs)leden VBL

Cover Sloot in Rumpt

Drukwerk DMDR

Vereniging tot Behoud van het Lingeland
Postbus 131, 4190 CC Geldermalsen

E-mailadres: contact@lingelandchap.nl
Website: www.lingelandchap.nl
Facebook: www.facebook.com/Lingelandchap/